НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	**Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького**
Освітня програма	**46160 Історія та археологія**
Рівень вищої освіти	**Доктор філософії**
Спеціальність	**032 Історія та археологія**

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – https://naqa.gov.ua/

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	**101**
Повна назва ЗВО	**Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького**
Ідентифікаційний код ЗВО	**02125622**
ПІБ керівника ЗВО	**Черевко Олександр Володимирович**
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	**www.cdu.edu.ua**

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

https://registry.edbo.gov.ua/university/101

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	**46160**
Назва ОП	**Історія та археологія**
Галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
Спеціальність	**032 Історія та археологія**
Спеціалізація (за наявності)	*відсутня*
Рівень вищої освіти	**Доктор філософії**
Тип освітньої програми	**Освітньо-наукова**
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	**Магістр (ОКР «спеціаліст»)**
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	**Навчально-науковий інституту міжнародних відносин, історії та філософії**
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	**кафедра історії України; кафедра археології та спеціальних галузей історичних дисциплін; кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин; кафедра філософії; кафедра іноземних мов; кафедра українського мовознавства і прикладної лінгвістики; кафедра інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін; кафедра менеджменту та економічної безпеки; кафедра автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій**
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	**м. Черкаси, бульвар Шевченка, 81, 18031**
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	*не передбачає*
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	***відсутня***
Мова (мови) викладання	**Українська**
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	**358898**
ПІБ гаранта ОП	**Івангородський Костянтин Васильович**
Посада гаранта ОП	**доцент**
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	**opp.ivanhorodskyi.kostiantyn@cdu.edu.ua**
Контактний телефон гаранта ОП	**+38(067)-938-17-76**
Додатковий телефон гаранта ОП	*відсутній*

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	4 р. 0 міс.
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Освітньо-наукова програма «Історія та археологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (далі – ОНП) була розроблена у 2016 р. (ухвалено Вченою радою ЧНУ ім. Б. Хмельницького 28.04.2016 р., протокол № 6). В основу її розробки був закладений значний досвід підготовки кадрів вищої кваліфікації в університеті (перший захист дисертації аспірантом кафедри історії України відбувся у 1998 р.). Програма передбачає підготовку висококваліфікованого фахівця, який демонструє здатність розв'язувати комплексні завдання в царині професійної, дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, а також до самостійної науково-дослідницької та науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти, наукових та інших установах. Критеріями розроблення ОНП були запити та зацікавлення аспірантів, відповідність сучасним вимогам підготовки кадрів вищої кваліфікації, здатних конкурувати на ринку праці. З метою оновлення освітньої програми, в 2019 р. було затверджено проєктну групу у складі семи осіб. Група підготувала зміни до ОНП, які пройшли обговорення на всіх кафедрах і вчених радах Навчально-наукового інституту міжнародних відносин, історії та філософії, за результатами яких була схвалена вченою радою ЧНУ ім. Б. Хмельницького 28.06.2020 р., протокол № 8. Зокрема, було оптимізовано блок обов'язкових компонент, розширено вибіркові освітні компоненти, потенційну тематику досліджень аспірантів, переглянуто компетентності та програмні результати навчання.
ОНП розроблено згідно з вимогами Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, Національного класифікатора професій України, Національної рамки кваліфікацій, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти.
Програма регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до процесу підготовки докторів філософії зі спеціальності «Історія та археологія» та визначає передумови доступу до навчання, мету, орієнтацію, основний фокус та особливості програми, окреслює принципи викладання та оцінювання, містить перелік програмних компетентностей, відомості щодо ресурсного забезпечення реалізації програми, окреслює обов'язкові та вибіркові освітні компоненти.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	*З*	*ОД*	*З*
1 курс	2020 - 2021	7	3	4	0	0
2 курс	2019 - 2020	2	1	1	0	0
3 курс	2018 - 2019	3	2	1	0	0
4 курс	2017 - 2018	6	4	2	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	*програми відсутні*
перший (бакалаврський) рівень	**5714 Історія та археологія** **19490 Музеєзнавство** **19491 Пам'яткознавство**
другий (магістерський) рівень	**3526 Архівознавство** **4203 Етнологія** **20217 Музеєзнавство, пам'яткознавство** **20218 Історія мистецтв** **20216 Етнологія, архівознавство**

третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	**46160 Історія та археологія**

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	82642	27023
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	74776	19157
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	7866	7866
Приміщення, здані в оренду	1334	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:
- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	*ОНП. 032. Історія та археологія. 2020.pdf*	nHJNoCKuKWFkvZBVz20TzM1O6yXWSmBFpdvFw2bQwfA=
Освітня програма	*ОНП. 032 Історія та археологія. 2019.pdf*	ZWnJUXpuDX3AUfeGsq23ULsg7TiakNKSqOiKiaqsycU=
Навчальний план за ОП	*НП. 032. Історія та археологія. 2020.pdf*	MNVFbd31KLy83qGiyQOoqaw+ZhDp5+Pfmqc6dsi5ux4=
Навчальний план за ОП	*НП. 032. Історія та археологія. 2019.pdf*	oO5AhcocQz8v9A99+Kp7Lj3npLZnvk30duoqpArRUKs=
Навчальний план за ОП	*НП. 032. Історія та археологія. 2016.pdf*	pCm+qsivyx/83J7xcGmON7l8Y0Km09wAukdRgeQkA0w=
Рецензії та відгуки роботодавців	*Відгук 1. 2020. Чепка.pdf*	DRbmLfXmI3AMFeFo2xrpRFZX4CUE6NsHntoHxfWXtVU=
Рецензії та відгуки роботодавців	*Відгук 2. 2020. Лазуренко.pdf*	9pBYJRBB8XZiKOuNGJe5CCRSftwxN9nNxw32aGCnHK8=
Рецензії та відгуки роботодавців	*Відгук 1. 2019. Шамара.pdf*	3WoOG70hoPjCxgcoC3YiYc2KOy7SyIsT2sS29Bf3SLE=
Рецензії та відгуки роботодавців	*Відгук 5. 2020. Н. Чабан. НЗ-англ.pdf*	IrdAJ8kGet34+W81QKoUQ8auT8mloqd4nDcIYZeFLes=
Рецензії та відгуки роботодавців	*Відгук 3. 2020. Тригуб.pdf*	8il7TpHhVY4Iv/dCeYuUT+KxHz6GoMxZM5RubkNxX5U=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Метою ОНП є формування особистості висококваліфікованого дослідника, який демонструє здатність розв'язувати комплексні завдання в царині професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики, з урахуванням спеціалізованих умінь / навичок, необхідних для розв'язання актуальних і значущих проблем, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення. Високий рівень викладання забезпечується завдяки розвитку в межах ННІ міжнародних відносин, історії та філософії кількох наукових шкіл (професорів Віталія Масненка (національна історіографія), Анатолія Морозова (історичне селянознавство), Анатолія Чабана (історична регіоналістика), Олександра Перехреста (історія Другої світової війни).
Особливість програми полягає в тому, що її основний акцент робиться на формування саме дослідницьких компетентностей, завдяки чому передбачається підготовка продуцента нових наукових знань. Водночас, включені до ОНП освітні компоненти мають на меті створення умов для розвитку наукового й інноваційного мислення,

спрямованих на дослідницьку самореалізацію здобувачів. Структура програми враховує різноманітний досвід підготовки докторів філософії, що дозволяє набути здобувачам максимально конкурентоспроможний рівень підготовки для майбутнього працевлаштування та розвитку кар'єри.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Цілі ОНП відповідають місії та стратегії Стратегії розвитку ЧНУ: https://cutt.ly/BvjVHzH (зокрема, спрямована на забезпечення якості професійної підготовки фахівців відповідно до компетентнісних вимог Національної рамки кваліфікацій. Так, при формуванні ОНП розробники орієнтувалися на пріоритетні завдання: гнучкість програми, академічна доброчесність, відкритість процесу формування програми, впровадження в освітній процес елементів проблемно-орієнтованого навчання з метою розвитку творчого, критичного мислення тощо). Водночас цілі ОНП відповідають Стратегічному плану розвитку ЧНУ на період до 2026 р. (https://cutt.ly/qvjVVaB), положенням Статуту (https://cutt.ly/TvjBeb1), завданням Стратегії інтернаціоналізації ЧНУ (https://cutt.ly/3vjBsW5), зокрема, у сегменті проведення міжнародних науково-освітніх заходів, реалізації міжнародних договорів, закордонного стажування та залучення іноземних фахівців. ОНП цілком відповідає задекларованим цілям з підготовки високопрофесійних, конкурентоздатних фахівців, що відповідає основному напряму діяльності Університету (п.1.6 Статуту) та загальній місії (Р. 1 Стратегії); із підготовки фахівців з високим рівнем педагогічної освіти, що узгоджується із завданнями Університету щодо формування особистості шляхом національно-патріотичного виховання та забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі наукової та інноваційної діяльності, виховної роботи (п. 1.7 Статуту) (Р. 3, п. 3.2 Стратегії); передбачає забезпечення академічної мобільності аспірантів.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:
- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Мета та результати навчання ОНП визначені насамперед із врахуванням інтересів, пропозицій і зауважень здобувачів, з'ясованих через механізми опитування (анкетування) та обговорення під час безпосередніх зустрічей, зокрема «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ» (https://cutt.ly/FvjBDOy). При цьому були проведені анонімні опитування аспірантів, а один із них входив до складу робочої групи в межах процесу оновлення ОНП у 2019 р. Із поточного року планується активне залучення до вдосконалення програми шляхом опитування перших випускників, які повністю пройшли її цикл і здатні як інсайдери запропонувати суттєві уточнення та модернізаційні аспекти. Також уже проведено анкетування випускників-аспірантів (його результати в 2020 р.: https://cutt.ly/OvjNrKx). Форми анкет та результати анкетування розміщені там само. Також є форма «Запитання, які Вас цікавлять», в якій аспіранти можуть задати актуальні для них запитання. З огляду на постійний діалог і появу нових запитів здобувачів, ОНП передбачає створення в Університеті гнучких умов для імплементації відповідних трансформацій заради покращення можливостей професійної самореалізації здобувачів. Відповідні обговорення були проведені на всіх кафедрах і Вчені раді ННІ МВІФ.

- роботодавці

Зацікавлення роботодавців стосовно отримання спеціалістів із сучасними глибокими професійними компетентностями враховано, зокрема, шляхом запровадження до ОНП вибіркових компонент із методології історичної науки, всесвітньої та історії України, новітньої всесвітньої та української історіографії, археології, соціальної антропології, етнології, історії українського селянства. Взято до уваги побажання отримати ініціативного та комунікабельного співробітника з умінням не лише фахової дослідної, але й командної роботи. Заради цього, на усіх кафедрах Інституту та на його вченій раді регулярно відбувалися обговорення та розгляд відповідних запитів. Такі обміни думками дозволили суттєво скорегувати загальні та фахові компенетентності, докладніше та опукліше сформулювати її зміст, цілі, результати навчання. Враховувалися також побажання покращення «європозосередженості» освітніх компонент ОНП стосовно підвищення можливостей працевлаштування майбутніх фахівців. До цього процесу були залучені, зокрема представники інших ЗВО, фахівці Департаменту освіти та науки Черкаської обласної державної адміністрації, працівники архівіві, музеїв тощо. Залучення фахівців-практиків до процесу викладання та проведення відкритих лекцій представниками наукової спільноти, громадськими діячами, успішними випускниками спрямовані на посилення практичного спрямування підготовки фахівців. Роботодавці можуть також заповнити анкету «Оцінка PhD-програм Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького» (https://cutt.ly/OvjNrKx).

- академічна спільнота

Процес формування ОНП є відкритим і передбачає обговорення і консультації з представниками інших закладів вищої освіти, наукових установ. Проєктна група вивчала структуру освітніх програм зі спеціальності «Історія та археологія» в інших ЗВО України та іноземних навчальних закладів для забезпечення можливості проведення спільних освітніх заходів. Реалізація інтересів та пропозицій академічної спільноти відбувається за допомогою різноманітних опитувань, надання матеріалів для рецензування, проведення спільних освітньо-наукових заходів. У процесі формування ОНП взяли участь відомі науковці в галузі історичної науки (О. Реєнт, І. Гирич, В. Масненко, А. Морозов, А. Чабан, Ю. Присяжнюк, С. Корновенко, О. Федьков, С. Стемпєнь та ін.), які водночас є представниками різноманітних наукових товариств, професійних спілок, членами спеціалізованих вчених рад тощо. Завдяки плідній співпраці, структура і змістове наповнення ОНП зазнали відчутного вдосконалення, зокрема в сегменті освітніх компонент, у фокусуванні програми на здобутті аспірантами новітніх методологічних і теоретичних знань і вмінь. Рецензентами від академічної спільноти виступили провідні науковці-історики: В. Міський (ТНПУ ім. В. Гнатюка), О.

Тригуб (Чорноморський національний університет ім. П. Могили), В. Тельвак (Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка). Відтак значно опукліше були сформульовані результати навчання, спрямовані на інноваційність у дослідницькій праці здобувача й оснащеність сучасними концептуальними знаннями у сфері історичної науки.

- інші стейкхолдери

ОНП формувалася із врахуванням запитів і пропозицій насамперед аспірантів, а також магістрів (як потенційних вступників на ОНП), докторантів та науково-педагогічних працівників університету. З огляду на це, формувалися цілі, компетентності та результати навчання, спрямовані на набуття універсальних навичок дослідника, дотриманням високих стандартів якості підготовки аспіранта в рамках «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». Про це свідчить і динаміка співпраці зі стейкхолдерами (https://cutt.ly/6vj3VTX).

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

ОНП розроблялася з урахуванням найважливіших тенденцій розвитку спеціальності та сучасних треднів розвитку ринку праці. Зокрема, враховано ту обставину, що сьогоднішньому досліднику-історику потрібно ґрунтовно оволодіти новітніми дослідницькими практиками, що відображені в таких компетентностях, як здатність до генерування нових ідей, аналізу та синтезу цілісних знань, володіння сучасною методологією; здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень; здатність спілкуватися з науковою спільнотою з метою презентації результатів власних наукових досліджень, зокрема англійською або іншою іноземною мовою; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, уміння з ними фахово працювати. Результати навчання також тісно корелюються як із окресленими компетенціями, так і з регіональною стратегією розвитку ринку праці. У такому контексті зокрема визначені наступні ПРН: проводити оригінальні наукові дослідження на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання; навички самостійного виконання наукового дослідження; здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень; навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва. Водночас учасники Проєктної групи всебічно враховували сучасний істотний соціальний запит на участь істориків найвищої кваліфікації у зміцненні громадянського суспільства та процесі консолідації української нації через наукову, освітню, інформаційну, публікаційну діяльність.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Як відомо, Черкащина являє собою чи не найбагатший, з погляду визначальних історичних і культурних явищ української минувшини, регіон України, що традиційно зумовлює в ньому помітний попит на підготовку фахівців-істориків найвищої кваліфікації, котрий за сучасних умов має стійку тенденцію до зростання. Свідченням цьому є, зокрема, Державна програма «Золота підкова Черкащини» (https://cutt.ly/Wvj4eBi), яка спрямована на здійснення комплексу науково-методичних заходів. Водночас саме ЧНУ є єдиною профільною установою в регіоні, де організовується та проводиться дослідження великої кількості археологічних пам'яток, свідченням чому є власний археологічний музей (https://cutt.ly/yvj4kWY). На території Черкаської області розташовано 9266 пам'яток історії і культури, які перебувають на державному обліку, з них 85 – національного значення (зокрема їх містять НІКЗ «Чигирин» і «Батьківщина Т. Шевченка»; ДІКЗ «Трипільська культура», «Трахтемирів», «Стара Умань», у Корсуні-Шевченківському та Кам'янці; Шевченківський національний заповідник тощо). Звісно, в усіх цих закладах є достатньо високим відсоток посад і вакансій, для яких посадові інструкції передбачають участь в організації та проведенні наукової роботи. Відтак, спрямованість ОНП на формування компетентностей щодо високо рівня проведення самостійних і колективних досліджень, ведення наукової роботи та самостійного творчого пошуку, й скорельовані у відповідності з ними ПРН, цілком очевидно сприяють майбутньому працевлаштуванню здобувачів наукового ступеня «доктор філософії».

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання враховувався досвід як вітчизняних, так іноземних ЗВО. Зокрема, враховувався досвід підготовки аспірантів у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка, Львівському національному університеті ім. І. Франка, Харківському національному університеті ім. В. Каразіна, Київському університеті ім. Б. Грінченка, Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка, Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка, Кам'янець-Подільському національному університеті ім. І. Огієнка. Цьому відчутно сприяла постійна участь членів Проєктної групи ОНП у здійсненні експертизи дисертацій у спецраді ЧНУ та у роботі спеціалізованих вчених рад інших ЗВО. Також вивчався досвід аналогічних закордонних PhD-програм. Це стало можливим завдяки тому, що Університет є активним учасником Східноєвропейської Мережі університетів та Мережі університетів країн Чорноморського регіону. Зокрема, були вивчені програми підготовки PhD-студентів з історії Університету Матея Бела в м. Банська Бистриця (Словаччина), Університету ім. Я. Длугоша в Ченстохові (Польща), Університету Жешува (Польща). Аналіз цих програм дозволив звернути увагу на питому вагу практичних навичок, якими має оволодіти здобувач наукового ступеню. Результатом вивчення матеріалів освітніх програм та безпосереднього обміну досвідом із представниками вказаних університетів стало, окрім іншого, більш ґрунтовне наповнення ОНП загальнонауковими та мовними компонентами.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» за третім рівнем вищої освіти відсутній.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Розробка та затвердження, розвиток та моніторинг ОНП в Університеті відповідає Європейській та Національній рамкам кваліфікації (ЄКР і НКР). Проєктна група працювала над відповідністю ОНП Дублінським дескрипторам. ОНП ґрунтується на системі компетентностей та програмних результатів навчання, а також на загальній кількості переводних залікових одиниць ЄКТС третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти НРК. Так, обсяг ОНП становить 34 кредити ЄКТС (нормативні межі 30-60 кредитів), спрямованих на забезпечення інтегрованих компетентностей, зокрема: здатності до самостійної науково-дослідної, науково-організаційної, науково-педагогічної, іншої практичної діяльності у галузі історії.
Здатність випускників ОНП розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, які передбачають глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, забезпечується науковою складовою програми, яка передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження, отримання нових наукових результатів за темою дослідження на основі отриманих передових концептуальних та методологічних знань у галузі історичної науки, навичок креативного мислення та комунікативних компетентностей.
Освітній складник включає здобуття ґрунтовних знань у сфері історії та археології, зокрема основних етапів, напрямів і тенденцій у контексті трансформацій історичних процесів в Україні та світі від давнини до сучасності, новітніх методик інтерпретації історичних наукових знань, основних концепцій, теорій, гіпотез, розуміння теоретичних і практичних проблем у контексті розвитку сучасної історіографічної науки, новітніх тенденцій у джерелознавстві та інших спеціальних історичних дисциплінах (обсяг – 12 кредитів ЄКТС); оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду (обсяг – 4 кредити ЄКТС); набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проєктами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності тощо (обсяг – 12 кредитів ЄКТС); здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (обсяг – 6 кредитів ЄКТС). Варіативна складова ОНП формується з урахуванням сучасних світових тенденцій розвитку історичної науки, що створює передумови для відображення в її змісті особливостей вузькопрофільної підготовки в межах обраних дисциплін, а головне – дозволяє сформувати індивідуальну траєкторію навчання кожного аспіранта.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

34

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

0

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

9

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОНП цілком відповідає предметній області спеціальності 032 «Історія та археологія». Всі освітні компоненти відповідають меті, цілям навчання ОНП і покликані забезпечити досягнення програмних результатів навчання. Робочі програми навчальних дисциплін розроблені з урахуванням необхідності уникнення дублювання інформації, отриманої у попередній період навчання, з відображенням сучасних тенденцій і провідних наукових концепцій. Основним фокусом програми є розвиток у аспірантів вмінь започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження певної історичної чи історіографічної проблеми, а також забезпечення володіння ґрунтовними знаннями з методології історичного дослідження та форматів презентації його результатів для професійної спільноти і широкої публіки, поєднання ґрунтовних

теоретичних знань історика-дослідника з практичними навичками застосування історії в публічній сфері, отримання наукової підготовки та формування системи компетентностей у галузі історії та археології. Всі обов'язкові освітні компоненти циклу загальної та професійної підготовки спрямовані на досягнення програмних результатів навчання, що базуються на вимогах Національної рамки кваліфікацій для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: «наявність концептуальних та методологічних знань в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності». Зазначені освітні компоненти у своїй сукупності спрямовані також на досягнення вимог Національної рамки кваліфікацій щодо засвоєння відповідних умінь та навичок щодо організації процесу ґрунтовного наукового дослідження, критичного аналізу, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей; використання академічної української та іноземної мови як для вільного спілкування з колегами та широкою науковою спільнотою, так і в професійній діяльності та дослідженнях. Зміст ОНП має чітку структуру за семестрами та роками навчання. Освітні компоненти, включені до програми, підпорядковані логіці викладання з тими компонентами, що є передумовами для їх вивчення, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей, а також запланованих та відображених в ОНП програмних результатів навчання. Кожен результат навчання реалістично охоплений змістом програми та корелює із загальноосвітніми компетентностями. Водночас компонента «Педагогічна практика» зумовлює формування умінь і навичок, необхідних для здійснення практичної діяльності історика-викладача закладу вищої освіти.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Формування індивідуальної освітньої траєкторії на рівні ЗВО регулюється Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://cutt.ly/Svkrxer) та містить роз'яснення стосовно реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти. Процедура реалізується через вільний вибір здобувачами дисциплін, які розміщені на сайті Університету (https://cutt.ly/gvkrIZ8). ОНП бере до уваги інтереси та потреби аспірантів. Реалізація права на перерву в навчанні регулюється п. 2.8 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ.
Індивідуальна освітня траєкторія забезпечується вибором теми дисертації з урахуванням попередніх наукових напрацювань та наукових інтересів аспіранта; формування індивідуального навчального та індивідуального наукового планів аспіранта, які містять детальне планування навчальної та наукової роботи аспіранта протягом чотирьох років навчання на ОП та результати його щорічної атестації; реалізацією вільного вибору дисциплін (внутрішньогалузевих та міжгалузевих); реалізацією права на академічну мобільність за програмами академічної мобільності та участі в наукових заходах різних рівнів; перезарахування навчальних результатів, одержаних у неформальній освіті (п. 8 Положення); гнучку форму навчання (денну, заочну, п. 3 Положення).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Вибіркові дисципліни за ОНП охоплюють не менше 25% кредитів ЄКТС навчального плану. Вивчення вибіркових дисциплін регулює Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ
(https://cutt.ly/2vkyDiH). При цьому розроблений спеціальний алгоритм вибору міжгалузевих та внутрішньогалузевих дисциплін (https://cutt.ly/Avky2Rc). Процедура вибору дисциплін здобувачами третього рівня вищої освіти за ОНП здійснюється на початку весняного семестру першого року навчання. Інформація про вибіркові освітні компоненти розміщується на сайті Університету. Після оприлюднення вибіркових дисциплін здобувачів знайомлять з процедурою вибору, строками й анотаціями до дисциплін вільного вибору Гарант ОНП, а за необхідності працівники відділу аспірантури організовують консультації з метою презентації вибіркових навчальних дисциплін до початку процесу вибору. Аспіранти можуть подати пропозиції щодо вивчення тих чи інших вибіркових дисциплін для формування індивідуального навчального плану. На основі поданих пропозицій відбувається коригування індивідуальних навчальних планів для аспірантів з метою визначення вибіркових дисциплін, викладання яких здійснюватиметься викладачами та забезпечується відповідний розподіл навчального навантаження. Таким чином, здобувачам забезпечено реальну та прозору процедуру, яка уможливлює формування індивідуальної освітньої траєкторії. Надання кваліфікованих консультацій щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії та її реалізації покладається на завідувача аспірантури, Гаранта ОНП, завідувачів кафедр, наукових керівників.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Обов'язковою освітньою компонентою циклу професійної підготовки є педагогічна практика, яка за структурно-логічною схемою ОНП проходить у другому семестрі першого року навчання та на яку передбачено 3 кредити ЄКТС. Порядок проходження педагогічної практики регламентується Розділом 7 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ (https://cutt.ly/cvku1fu). Загальне керівництво та контроль за проходженням педагогічної практики аспірантом покладено на відділ аспірантури та завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант. Керівництво та контроль за виконанням педагогічної практики аспіранта здійснює його науковий керівник, який забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики, надає методичну допомогу в плануванні та організації педагогічної практики аспіранта, контролює відвідування занять та інші види його роботи з аспірантами, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації педагогічної практики. За результатами педагогічної практики аспірант повинен підготувати звіт. Результатом проходження педагогічної практики передбачено формування компетентностей щодо здатності розробляти освітні програми та навчальні плани підготовки фахівців, складати навчальні програми з дисциплін. Практика дозволяє також набути необхідний досвід проведення навчальних занять у вищій школі, оволодіти сучасними методами й формами

педагогічної діяльності, інноваційними технологіями навчання.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Зміст освітніх компонент ОНП передбачає різноманітні форми роботи здобувачів на практичних заняттях, під час проходження практики та написання і захисту дисертації, які сприяють набуттю здобувачами вищої освіти soft skills, зокрема, здатності до ефективної комунікативної діяльності та міжособистісної взаємодії у професійній сфері, працювати в команді, до організації взаємодії в колективі, до критики та самокритики. Водночас спеціальні компетентності передбачають формування таких навичок, як-от: аргументовано доводити власну точку зору під час дискусії, формулювати критичну оцінку й доводити правильність певного факту; володіння стратегією комунікації, з урахуванням основних правил культури спілкування; здатність до ефективної комунікативної взаємодії в різноманітних соціокультурних ситуаціях; здатність забезпечувати ефективну комунікацію; застосовувати психологічні методи конструктивного розв'язання конфліктів; здатність поповнювати брак соціального досвіду. Крім цього, освітні компоненти ОНП передбачають формування таких соціальних навичок, як толерантність, емпатія, креативність, емоційний інтелект, вміння налагоджувати співробітництво, визначати індивідуально-психологічні особливості особистості, ефективно здійснювати взаємодію з людьми тощо. На всіх заняттях практикується здатність до усного спілкування, написання, подання, прослуховування інформаційних матеріалів. В університеті реалізовуються різні громадські та соціальні проєкти, що допомагає набути досвіду участі у волонтерстві, благодійності.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт ОНП «Історія та археологія» відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Співвідношення обсягу окремих компонент ОНП із фактичним навантаженням визначається колегіальним рішенням Проєктної групи та узгоджується з науково-методичною радою. При цьому, до уваги береться п. 4 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ (https://cutt.ly/9vkoTFe), згідно з яким обсяг часу, відведений на самостійну роботу в ході вивчення дисципліни, для здобувачів за ОНП має становити не менше 65 %. Переважання у кількості годин самостійної роботи зумовлено сучасними трендами у гуманітаристиці. Таким чином, у межах ОНП самостійна робота здобувача переважає над іншими формами, а її обсяги забезпечують наявність можливості здійснювати активну дослідницько-пошукову роботу та працювати над дисертацією.
Теоретичне навчання здійснюється на першому році навчання та складає 28 тижнів. На підсумковий контроль – по 3 тижні у кожному семестрі. Педагогічна практика в другому семестрі 1 року навчання – протягом 3 тижнів. Відповідно до ОНП та навчального плану аспірантів, частка аудиторних занять складає 33% від загального обсягу навчальної дисципліни (https://cutt.ly/Evko53N). Позааудиторна робота становить 67% від загального обсягу навчальної дисципліни і включає в себе різні форми самостійної роботи: опрацювання навчальних тем та питань, винесених на самостійне опрацювання; виконання кейсів; індивідуальні дослідні завдання; підготовка презентацій тощо. Практикується виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань, результатом яких є підготовка тез додоповідей.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

В межах ОНП «Історія та археологія» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

http://cdu.edu.ua/informatsiya/vstupnykam/vstup-2021/pravyla-pryiomu-2021-pereliky-spetsialnostei/dodatok-11-pravyla-pryiomu-do-aspirantury-ta-doktorantury-cherkaskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-bohdana-khmelnytskoho-u-2021-rotsi.html ;
http://cdu.edu.ua/informatsiya/aspirantam/perelik-dok/dlia-vstupu-v-aspiranturu.html ;
https://drive.google.com/file/d/1cH3KjdMzD8Fha-2Z6F44iiiKbAuxC_ZI/view

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Правила прийому на навчання за ОНП повністю враховують її специфіку. Метою ОНП є забезпечення освітньо-

наукової підготовки дослідників зі спеціальності 032 «Історія та археологія», що передбачає успішну реалізацію наукового дослідження, створює умови для розвитку наукового мислення, дослідницької компетентності та самореалізації здобувачів, стимулює до інновацій у науковій та професійній діяльності. У правилах прийому 2021 р. міститься інформація щодо форм вступних випробувань для вступу на ОНП «Історія та археологія». Вступ до аспірантури здійснюється на основі освітнього ступеня магістра (ОКР спеціаліста) за результатами вступних випробувань. Вступні випробування складаються зі вступного іспиту зі спеціальності та вступного іспиту з іноземної мови. Вступний іспит з історії проводиться з метою встановлення глибини професійних знань, рівня наукової та загальної підготовки здобувача, який вступає на навчання. Вступний іспит складається за програмою, схваленою вченою радою ННІ МВІФ. Програма вступних випробувань складена таким чином, що дозволяє здійснити кваліфікований відбір контингенту здобувачів, які вмотивовані та здатні до навчання за ОНП. Вступний іспит з іноземної мови встановлює обсяг знань, який відповідає рівню В2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Відповідно до Правил прийому до аспірантури, абітурієнтам, які вступають до аспірантури на іншу спеціальність ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначаються додаткові вступні випробування.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється Правилами прийому до аспірантури ЧНУ ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/oOa2Bx), а також Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/fAS2Go) та Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ЧНУ ім. Б. Хмельницького» (п. 6.8, 6.9: https://is.gd/yjtU9e). Здобувачі мають можливість ознайомитися з вищезазначеними нормативними документами на офіційному веб-сайті Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, передбачений Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://is.gd/fAS2Go), а також надання їм академічної відпустки. За час реалізації ОНП застосування процедури визнання результатів навчання при переведенні та при поновленні (а також після академічної відпустки) не було. Проте, адміністрація Університету, Інституту та профільні кафедри готові до реалізації на практиці вказаних правил, які є чіткими та зрозумілими для здобувачів.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Розділом 8 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://is.gd/fAS2Go). Зокрема, аспірантові можуть бути зараховані результати навчання, здобуті в неформальній чи інформальній освіті в обсязі не більше 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОНП.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

За час реалізації ОНП «Історія та археологія» звернень здобувачів щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було. Водночас такі правила не встановлені на законодавчому рівні. Однак відповідно до Правил прийому до аспірантури, затверджених вченою радою ЧНУ від 22.12.2020, Протокол № 3, вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

В ОНП зазначено форми і методи навчання та викладання затверджені «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ» (https://is.gd/fAS2Go). Згідно із ним, освітній процес в Університеті здійснюється у таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Основні види робіт (лекції, семінарські заняття, педагогічна практика, написання дисертації) сприяють розвитку вмінь опрацьовувати інформацію з різних джерел, аналізувати та інтерпретувати отримані результати; умінню розробляти науково-методичне забезпечення навчального процесу, проводити різні види навчальних занять, здійснювати контроль і діагностику знань. У навчанні здобувачів перевага надається активним та інтерактивним формам занять на засадах діалогічної взаємодії

та партнерства, що сприяє формуванню навичок критичного мислення й активної пізнавальної діяльності. Різні форми та методи навчання визначаються специфікою конкретної дисципліни та ПРН, досягнення яких передбачає ОНП. Самостійна робота базується на використанні результатів наукових досліджень, а також на дистанційній взаємодії з викладачем. За рахунок варіативних компонентів ОНП формується індивідуальна освітня траєкторія здобувача. Застосовують і інноваційні інтерактивні методики (дискусії, робота у командах, сценарне прогнозування тощо). Важлива роль відводиться технологіям дистанційного навчання здобувачів освіти через засоби відеозв'язку Meet, Zoom, Skype (https://is.gd/bXYPQn).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Форми та методи навчання та викладання зазначені у «Положенні про організацію освітнього процесу в ЧНУ» (https://is.gd/pPvPVC) й обираються викладачами кафедри відповідно до змісту освітніх компонент. Реалізація студентоцентрованого підходу в освітньому процесі передбачає насамперед повагу до розмаїтості потреб здобувачів, уможливлюючи гнучкі навчальні траєкторії. Студентоцентричність полягає також у використанні форм і методів навчання, які сприяють максимальній сформованості компетентностей та досягненню ПРН. На етапі розробки проєкту ОНП аспіранти та випускники були долучені до обґрунтування таких форм і методів навчання, які б забезпечували комфортну атмосферу засвоєння та генерування знань. Здобувач має право обрати навчальні дисципліни, які він бажає опанувати у процесі здобуття освіти. Здобувачі залучаються до участі в наукових конференціях, семінарах, форумах, круглих столах, проєктах. ОНП передбачає відповідність форм і методів навчання вимогам студентоцентрованого підходу, зокрема через наявність зворотного зв'язку зі здобувачами щодо якості викладання та їх навчального досвіду. Вони можуть вільно та в будь-який час пройти на сайті анкетування й ознайомитися з його результатами. Зокрема, проводиться анкетування випускників-аспірантів. Результати такого анкетування здійсненого в 2020 р. можна побачити за посиланням: https://is.gd/EpgCXW. Аналіз результатів оцінювання дозволяє зробити висновки, що обрані форми та методи викладання навчальних дисциплін задовольняють потреби отримувачів освітніх послуг.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Всі НПП та здобувачі Університету мають право на академічну свободу, що регламентується нормативними документами ЧНУ (https://cutt.ly/ubjDDmt). Методи навчання і викладання на ОНП дозволяють реалізувати принцип академічної свободи, адже передбачено їх варіативність, урахування свободи слова та творчості, стимулювання креативності, мозкового штурму, забезпечення вільної комунікації, можливості висловлення власної думки, проведення самостійних наукових досліджень та оприлюднення їх результатів. Принцип академічної свободи реалізується викладачами і при складанні РПНД, і безпосередньо у викладацькій роботі. Викладач має право обирати методи та засоби навчання, які забезпечують високу якість освітнього процесу з урахуванням особливостей контингенту здобувачів, рівня їхньої підготовки та конкретних запитів. Відповідно до принципів академічної свободи, здобувачі самостійно формулюють тему своєї дисертації ще на етапі подачі дослідної пропозиції під час вступу. Інструкції щодо написання дисертаційних праць розміщено на сайті Університету (https://is.gd/igfFhz). Аспіранти мають змогу навчатись за програмою академічної мобільності, обирати денну або заочну форму навчання. Порядок реалізації права вільного вибору аспірантами вибіркових навчальних дисциплін розкрито в Положенні: https://is.gd/u6jvfG. Створено майданчик для вибору вибіркових (міжгалузевих та галузевих) дисциплін з інструкцією (https://is.gd/CtyuJL). Зворотний зв'язок забезпечується опитуванням «Викладач очима аспірантів» (https://is.gd/I3ZUP1).

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів повідомляється учасникам освітнього процесу на організаційних зборах перед початком навчального року, а також є доступною на сайті ЧНУ ім. Б. Хмельницького через вкладку «Навчальний процес аспірантів» (https://is.gd/XBskav), до якого мають доступ всі зареєстровані учасники освітнього процесу. У відповідних «вкладках» можна ознайомитись з ОНП, її навчальним планом, каталогом вибіркових дисциплін і їхніми робочими програмами та «силабусами», розкладом занять, графіком навчального процесу та сесії. Щодо окремих освітніх компонент інформація надається на першому занятті з конкретної дисципліни викладачем в усній формі та з наданням інформації про сторінку кафедри, де розміщені інформаційні пакети дисциплін про НМЗД, або силабуси навчальних дисциплін. Використовуються веб-сервіс Google Classroom, групи Viber, через які також здійснюється інформаційна підтримка, а також соціальні мережі (https://www.facebook.com/groups/2236762599749490). Для змістовного наповнення освітнього середовища та забезпечення рівного доступу учасників освітнього процесу до якісних навчальних і методичних матеріалів, незалежно від місця їх проживання та форми навчання, розроблено електронну бібліотеку на платформах кафедр. Окреслена форма інформування дозволяє аспірантам отримати повне уявлення про ОНП, окремі дисципліни та, за потреби, з'ясувати усі запитання.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Зважаючи на освітньо-науковий характер ОНП, дослідницька робота посідає в ній провідне значення щодо підготовки здобувачів. Цей процес регламентується Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів

вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/fAS2Go). Насамперед дослідницькі елементи спрямовані на формування в здобувачів наукового погляду на вузькоспеціальну проблематику, що відображається зокрема в підготовці наукових статей. Дослідницька складова є однією з головних у межах вибіркових компонент циклу професійної підготовки. Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП базується на принципах наукової творчості, відкритості, рівності прав, добровільності, наукової колаборації. Головною характеристикою цього процесу є зорієнтованість освітнього середовища на формування у здобувачів здатності застосовувати знання задля вирішення конкретних науково-дослідних завдань. Здобувачі активно долучаються до виконання наукових тем, закріплених за кафедрами, вони беруть участь і в організації, і в роботі регулярних наукових форумів, які організовуються у межах ННІ МВІФ («Березнева сесія НТШ», «Богданівські читання», «Черкаський історіографічний симпозіум» тощо), а також можуть публікувати результати власних досліджень у фахових наукових виданнях («Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки», «Український селянин», «Черкаський історіографічний сипозіум» тощо), які засновані в межах Інституту. Кожна кафедра Інституту сприяє залученню аспірантів до обговорення актуальних проблем історії України та світу під час засідань наукових гуртків, круглих столів, конференцій, вебінарів, а також до виконання наукових досліджень, які фінансуються із державного бюджету та внесені до тематичного плану досліджень Університету. Так, упродовж 2016–2020 рр. аспіранти були залучені до фундаментальних наукових досліджень «Селянство України за умов суспільно-політичних потрясінь та соціально-економічних трансформацій першої третини ХХ ст.» (0115U000636), «Українська революція (1917–1921 рр.): селянський фактор» (0118U003864), науково-дослідної роботи «Національне державотворення періоду Української революції 1917–1921 рр.: селянські республіки» (0119U103211), які фінансувалися МОНУ за рахунок коштів держбюджету та Гранту Президента України; до досліджень: «Аграризм: селяноцентричний феномен Української революції 1917–1921 рр.» (0120U104010), «Політика пам'яті та історична свідомість населення на окупованих Росією територіях України (ОРДЛО, АР Крим, Севастополь)» (0120U104094), які фінансувались Національним фондом досліджень України.
На інформаційному рівні аспірант має можливість отримувати наукову інформацію, популяризувати наукові здобутки членів університетської спільноти, вивчати зарубіжні наукові ресурси, за рахунок приєднання бібліотеки Університету до наукометричних баз Scopus, Web of Science (http://biblioteka.cdu.edu.ua/). Наукові досягнення аспірантів представлено на сайті ЧНУ: https://cdu.edu.ua/informatsiya/aspirantam.html.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність та організаційні форми її вивчення, форми та засоби поточного і підсумкового контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни (РПНД). Постійне оновлення і вдосконалення навчально-методичного забезпечення реалізується через щорічне оновлення РПНД з обов'язковим їх обговоренням на засіданнях кафедр і погодженням із Гарантом ОНП. Викладачі ОНП, її здобувачі, а також інші стейкхолдери постійно беруть участь у професійних зібраннях (семінари, конференції, круглі столи), на яких обговорюються сучасні практики та наукові досягнення, що дозволяє вносити відповідні зміни до РПНД. Оновлення змісту освітніх компонентів ОНП відбувається також завдяки постійному моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії, який проводиться згідно із «Положенням про організацію моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії» (https://is.gd/fG1bMS). Перегляд та оновлення освітніх компонентів здійснюється також під час комунікації на засіданнях наукових організацій, що функціонують у межах Інституту – Осередку НТШ у Черкасах, Наукового товариства істориків-аграрників, Центру гендерних досліджень і комунікацій, Україно-польського наукового історичного центру, Науково-дослідному інституту селянства. Викладачі постійно оновлюють, зокрема, й зміст лекцій, до яких вводять нові дані, наводять сучасні методи досліджень, оновлюють список рекомендованих джерел інформації. Наприклад, професор В. В. Масненко в ході викладання навчальної дисципліни «Історична наука у контексті світової історії» постійно використовує власні наукові дослідження, спрямовані на формування в аспірантів максимально досконалих знань з теорії історіописання, методології, історіографії, історіософії стосовно сучасної історіографічної ситуації, в якій опинилася передусім новітня українська історична наука. Своєю чергою, професор Ю. П. Присяжнюк, викладаючи курс «Історія України у контексті соціокультурної парадигми» також постійно оновлює його, зважаючи на тісну взаємодію дисципліни з теоретичною історією, історіографією, всесвітньою історією, етнологією, соціологією, культурологією, психологією, релігієзнавством, лінгвістикою, етикою, інформатикою, статистикою тощо. Після підключення ресурсів Університету до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science за кошти держбюджету, забезпеченого МОН, були переглянуті окремі компоненти дисципліни «Історична наука у контексті всесвітньої історії». У 2020 р. до навчального плану ОНП були введені дві нові дисципліни вибіркового блоку. Оновлення РПНД зумовлюється також перманентним підвищенням кваліфікації та стажувань в інших ЗВО викладачами, котрі задіяні в ОНП і є провідними вченими зі значним науково-організаційним і практичним досвідом роботи. Оновлення залежить також і від запитів здобувачів та інших стейкхолдерів, які звертаються до Гаранта ОНП або членів Проєктної групи.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Пріоритетним напрямом розвитку ЧНУ є інтернаціоналізація освіти та пошук нових форм міжнародного співробітництва, що сприяє гармонізації української та європейської освіти. Це чітко відображено й у Стратегії інтернаціоналізації ЧНУ (https://is.gd/jKtdTv), а також в інших документах: Статут ЧНУ (https://is.gd/5US1Og), Стратегічний план розвитку ЧНУ на період до 2026 р. (https://is.gd/lssl8M), Положення про порядок реалізації міжнародних проєктів (https://is.gd/33yW95), Положення про закордонне стажування (https://is.gd/SV1sK4), Положення про академічну мобільність (https://is.gd/Trc1vb). Завдання інтернаціоналізації діяльності ЗВО реалізуються ННЦ зовнішніх і міжнародних зв'язків (https://is.gd/4HUpag). ЧНУ є активним учасником Східноєвропейської Мережі університетів та членом Мережі університетів країн Чорноморського регіону. Щорічно

науковці Університету здійснюють до 100 виїздів за кордон для викладацької та науково-дослідної роботи, стажувань, участі у конференціях і міждержавних проєктах. Університет постійно запрошує іноземних науковців для викладацької та дослідної роботи. Регулярно проводяться презентації знаних міжнародних програм академічних обмінів. У межах ОНП «Історія та археологія» аспіранти долучаються до підготовки грантових заявок, наукових публікацій, організації наукових заходів міжнародного рівня (https://is.gd/Jzja6S). Доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних для здобувачів надає Наукова бібліотека ЧНУ (зокрема, вільний доступ до баз даних Scopus та Web of science).

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Різні форми контрольних заходів у межах ОНП «Історія та археологія» дозволяють комплексно перевірити досягнення програмних результатів навчання. Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти вимогам нормативних документів у сфері вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу. Для оцінювання навчальних досягнень аспіранта з навчальних дисциплін застосовуються дві форми контрольних заходів: поточний та підсумковий. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (п. 4.9) (https://is.gd/ZPsXmr), поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять та має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. При цьому можливе застосування окремих форм поточного контролю в позанавчальний час. Форма проведення поточного контролю та система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. З метою всебічного оцінювання досягнення аспірантами програмних результатів навчання застосовуються усний контроль, з метою перевірки сформованості компетентностей, письмовий та комбінований (письмовий і усний) контроль: письмові роботи різних типів (тестування; виконання індивідуальних завдань, творчої роботи, аналітичного дослідження); самоконтроль – для розвитку у здобувачів уміння оцінювати власні досягнення. Підсумковий контроль також проводиться з метою оцінки програмних результатів навчання та включає семестровий контроль (екзамен, залік, диференційований залік) і атестацію здобувачів вищої освіти. Семестровий контроль проводять з усіх дисциплін, які внесені в навчальний план у вигляді екзамену або заліку. Терміни проведення семестрового контролю визначені навчальним планом та графіком навчального процесу. Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Результати досягнень аспіранта з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою Університету з обов'язковим переведенням набраної суми балів на етапі підсумкового контролю в національну шкалу оцінок і шкалу оцінок ЄКТС. В Університеті розроблено також систему дистанційного навчання, що регламентується окремим Положенням (https://is.gd/bXYPQn). Присудження ступеня доктора філософії здійснюється за результатами публічного захисту дисертації.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень аспірантів забезпечується відображенням відповідної інформації в робочій програмі навчальної дисципліни. Форма підсумкового семестрового контролю визначається навчальним планом. Форми проведення контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОНП обираються безпосередньо викладачами, залежно від специфіки дисципліни та програмних результатів навчання. Кінцева форма контролю з кожної навчальної дисципліни визначається ОНП. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень аспірантів забезпечуються шляхом їхнього чіткого та прозорого окреслення в робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін. Всі вони доступні в електронній формі на сайті Університету (https://is.gd/RI8l3F) для ознайомлення здобувачами. Університет контролює застосування критеріїв оцінювання, отримана інформація використовується для вдосконалення освітнього процесу.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Загальний перелік форм контрольних заходів визначається Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://is.gd/ZPsXmr). Перелік форм контрольних заходів окремої навчальної дисципліни закріплений у навчальному плані ОНП. Результати досягнень аспіранта з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою Університету з обов'язковим переведенням набраної суми балів на етапі підсумкового контролю в національну шкалу оцінок і шкалу оцінок ЄКТС. Критерії оцінювання, засоби діагностики результатів навчання, система розподілу балів за кожен вид роботи є обов'язковим компонентом кожної РПНД. Кожна робоча програма містить форми контролю та критерії оцінювання, які доводяться кожним викладачем до відома аспірантів на початку семестру. Відповідно, кожен викладач ознайомлює здобувачів вищої освіти зі змістом, структурою, формою екзаменаційної (залікової) роботи та переліком тем і питань, які виносяться на підсумковий (проміжний) контроль. В індивідуальному навчальному плані аспіранта ведеться оцінювання кожного аспіранта. Інформація про графік підсумкових контрольних заходів навчального процесу, атестації аспіранта своєчасно доводиться до відома здобувачів вищої освіти (на початку поточного семестру) та розміщена у загальному доступі (https://is.gd/XwEb1s). Результати опитування продемонстрували, що аспіранти не мають проблем щодо доступу до інформації про форми контрольних заходів та критерії оцінювання.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» за третім рівнем вищої освіти відсутній. Наявні в ОНП форми атестації здобувачів відповідають вимогам до підготовки докторів філософії, зазначених у «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти» (постанова КМУ №261 від 23.03.2016) і «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (постанова КМУ №167 від 06.03.2019), та мають засвідчити завершення індивідуального плану виконання ОНП підготовки доктора філософії.
Атестація аспірантів відбувається відповідно до навчального плану, в якому береться до уваги як освітній, так і науковий складник. Підсумкова атестація передбачає оцінювання теоретичного рівня та практичної фахової підготовки та встановлення відповідності до рівня науково-дослідної підготовки вимогам, що висуваються чинним законодавством до доктора філософії. Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників шляхом складання фахових іспитів та захисту науково-дослідної роботи, представленої у формі дисертації. Підсумкова атестація завершується присудженням наукового ступеня «доктор філософії», з врученням диплому встановленого зразка.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://is.gd/ZPsXmr). Документи розміщені на сайті Університету та перебувають у вільному доступі для здобувачів. Визначена цим положенням процедура проведення контрольних заходів є чіткою та зрозумілою, доступною для всіх учасників освітнього процесу. Результати навчання, критерії оцінювання та основні контрольні заходи прописані в ОНП «Історія та археологія». Процедури проведення контрольних заходів прописані також в робочих програмах навчальних дисциплін.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Аспіранти ознайомлюються з переліком завдань, критеріями оцінювання на першому занятті. З інформацією щодо критеріїв оцінювання аспіранти можуть ознайомитися в РПНД та силабусах. Дотримання екзаменаторами об'єктивності при оцінюванні аспірантів та запобігання і вирішення конфлікту інтересів регулюють наступні документи:
Статут Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (https://is.gd/5US1Og);
Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (https://is.gd/EZ93qp);
Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (https://is.gd/4Vwu0Y);
Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (Розділ 5. «Політика врегулювання конфліктних ситуацій»: https://is.gd/ZPsXmr).
За період існування ОНП випадки необ'єктивного оцінювання, конфліктів інтересів та оскарження результатів з цих приводів не зафіксовані. Так само працівники і здобувачі освіти не притягувалися до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Процедура та порядок повторного проходження контрольних заходів регулюється окремими розділами Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://is.gd/ZPsXmr). У разі подання заяви аспірантом щодо оскарження процедури проведення чи результату контрольного заходу з навчальної дисципліни, розпорядженням ректора створюється апеляційна комісія, що працює на засадах демократичності, об'єктивності та відкритості відповідно до законодавства України. У випадку проведення письмового контрольного заходу члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання з навчальної дисципліни, детально вивчають і аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування аспіранта апеляційною комісією заборонено. У разі проведення усного контрольного заходу аспіранту надається можливість повторно скласти контрольний захід членам апеляційної комісії за новим білетом. Для об'єктивності та прозорості білет, за яким здобувач вперше складав контрольний захід, вилучається з комплекту. Аспіранти, які в результаті складання підсумкового контролю одержали незадовільні оцінки з дисциплін, обсяг яких перевищує 8 кредитів ЄКТС, відраховуються з Університету. Аналіз відомостей навчальних дисциплін аспірантів за ОНП засвідчив, що у 2018/2019 н. р., 2019/2020 н. р. та в першому семестрі 2020/2021 н. р. випадків повторного складання семестрового контролю не було. Так само не зафіксовано випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів за ОНП.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження результатів проведення контрольних заходів здобувачами вищої освіти регулюється

Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ (https://is.gd/ZPsXmr). Відповідно до Положення, здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів у формі апеляції. Заява аспірантом подається особисто в день процедури проведення або оголошення результату контрольного заходу (підсумкового (семестрового) контролю) до відділу аспірантури. У такому випадку створюється апеляційна комісія. Членами апеляційної комісії призначаються: директор/декан навчально-наукового інституту/факультету, за якими закріплена навчальна дисципліна, науково-педагогічний працівник кафедри, який є фахівцем з відповідної навчальної дисципліни, але не брав участі у процедурі проведення або оголошенні результату контрольного заходу з цієї навчальної дисципліни, та представник Ради молодих вчених. Випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів на ОНП не зафіксовано.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

В Університеті цілком дотримується нормативна база щодо політики, стандартів і процедур забезпечення академічної доброчесності (https://is.gd/ObBXjl), що демонструють наступні документи:
Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (https://is.gd/wlANko);
Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (https://is.gd/4Vwu0Y);
Положення про організацію моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/6Ifxu9);
Положення про освітньо-наукові програми третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ (https://is.gd/ZPsXmr).
Відповідно до цих документів, забезпечення академічної доброчесності здійснюється шляхом оприлюднення критеріїв, правил і процедур оцінювання здобувачів вищої освіти; проводиться просвітницька робота з метою запобігання порушення Кодексу доброчесності, ініціюється участь здобувачів вищої освіти у розробці внутрішніх документів; здійснюється перевірка на плагіат тощо. Аспірантам перманентно наголошується на важливості дотримання вимог академічної доброчесності завідувачами кафедр, науковими керівниками та викладачами під час вивчення освітніх компонентів ОНП.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

У разі виявлення порушень Кодексу доброчесності в Університеті передбачено притягнення порушників до академічної відповідальності, що зазначено в таких документах: Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ (https://is.gd/wlANko), Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ (https://is.gd/4Vwu0Y). З метою запобігання таких випадків, в ОНП «Історія та археологія» у межах дисципліни «Інтелектуальна власність» одним із завдань передбачено розкриття теми академічна доброчесність та корпоративна етика. Відділом аспірантури регулярно проводяться зустрічі з аспірантами, присвячені роз'ясненню вимог до дисертації, її оформлення та обов'язкової перевірки на плагіат й інші запозичення. Презентації за цими зустрічами розміщені на сайті (https://is.gd/Rb7HYh). Крім цього, працівниками відділу аспірантури здійснюється технічна перевірка відповідних текстів за допомогою спеціалізованих програмних засобів, зокрема через сервіс «Unichek», та експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату. Серед інших інструментів протидії порушенням академічної доброчесності варто відзначити постійне інформування всіх учасників освітнього процесу про академічну етику та популяризацію поняття «академічна доброчесність». Здобувачі підписують «Декларацію про академічну доброчесність», текст якої розміщено на сайті університету. Підписані Декларації аспірантів зберігаються у відділі аспірантури ЧНУ.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Дотримання принципів академічної доброчесності є невід'ємною частиною корпоративної культури Університету. Всі учасники освітнього процесу в ньому на добровільних засадах ознайомлюються з «Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ» та підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності. Крім того, академічна доброчесність популяризується за допомогою заходів, до яких залучені як здобувачі, так і викладачі. Питання академічної доброчесності постійно обговорюються на різноманітних тренінгах і семінарах. Важливим кроком на шляху формування нової академічної культури, що базується на довірі, чесності та прозорості, також є оприлюднення текстів дисертацій працівників інституту й університету загалом. На офіційному сайті університету є вкладка «Академічна доброчесність», де наведені нормативні документи відповідно до рекомендацій для ЗВО щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, розроблених та затверджених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Для популяризації академічної доброчесності у ЗВО проводяться роз'яснювальні заходи щодо недопущення випадків академічного плагіату та з метою поширення досвіду формування сприятливого академічного середовища. У ЗВО функціонує Центр інтелектуальної власності, інноватики та управління проєктами, в межах якого для викладачів університету постійно проводяться тренінги та круглі столи, наприклад на тему: «Академічна доброчесність та боротьба з плагіатом» (https://is.gd/CKKsoO) тощо.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

У Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького працює спеціальна Комісія з питань академічної доброчесності та корпоративної етики як незалежний орган, що діє в Університеті з метою забезпечення моніторингу дотримання співробітниками та здобувачами вищої освіти академічної доброчесності й морально-

етичних норм Кодексу. Склад, повноваження і діяльність цієї Комісії визначається відповідним Положенням (https://is.gd/4VwuoY).
За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники університету можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності, як відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади. Водночас здобувачі вищої освіти можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента ОНП; позбавлення академічної стипендії. Інші види академічної відповідальності (в тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами. Випадків академічної недоброчесності серед викладачів та аспірантів ОНП не зафіксовано.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Професіоналізм викладачів визнається Університетом як провідний чинник якості надання освітніх послуг здобувачам вищої освіти. Відповідно, рівень професіоналізму викладачів є головним критерієм проходження ними конкурсного добору. Під час конкурсного добору викладачів ОНП враховуються вимоги, передбачені п.п. 27–30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187). Добір викладачів здійснюється відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) ЧНУ та Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти ЧНУ (https://is.gd/vfKV62). Обрання на вакантні посади НПП проводять за конкурсом. Рівень професіоналізму викладачів оцінюються у відповідності до кадрових вимог (Постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187). Усі викладачі, які забезпечують викладання на ОНП відповідають не менше ніж семи підпунктам п.30 цієї Постанови. Важливими критеріями конкурсного добору викладачів на ОНП є наявність: практичної діяльності за ОНП; кваліфікація за спеціальністю; науковий ступінь; вчене звання; наявність опублікованих наукових праць, оцінка діяльності здобувачами через опитування «Викладач очима аспірантів». Для викладання на ОНП обирають осіб, які мають наукові публікації у фахових виданнях, монографії, підручники, навчально-методичні посібники, стаж викладацької та наукової роботи у ЗВО (не менше 10 р. для професора та 5 р. для доцента).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці зацікавлені брати участь в організації освітнього процесу, оскільки мають можливість у такий спосіб впливати на спрямованість підготовки здобувачів вищої освіти, з урахуванням нагальних потреб та сучасних запитів. Відтак, роботодавці постійно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу (https://is.gd/AgVLUO). Роботодавці систематично співпрацюють з навчально-науковим інститутом, надаючи консультативну допомогу щодо переліку необхідних фахівцям компетенцій, сприяючи організації та проведенню практики, беруть участь у науково-методичних заходах, зустрічах з аспірантами, проводячи експертизу робочих програм навчальних дисциплін та рецензуючи ОНП. Випускники аспірантури працюють в інших ЗВО, музеях, архівах, заповідниках, органах влади, місцевого самоврядування, підприємницькій сфері. Як потенційні роботодавці, вони опосередковано чи безпосередньо залучені до організації та реалізації освітнього процесу в Університеті. Роботодавці зокрема залучалися на стадії вдосконалення ОНП як рецензенти. Одним з прикладів залучення роботодавців є їхня участь у науково-методичних семінарах, які періодично відбуваються на кафедрах ННІ МВІФ, учасниками яких семінарів є й аспіранти. Інститут з потенційними роботодавцями регулярно виступає співорганізатором заходів освітньо-наукового спрямування. Ще одним механізмом залучення працедавців до реалізації ОНП є практика зовнішнього рецензування наукових робіт здобувачів вищої освіти.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Всі викладачі ОНП є авторитетними професіоналами-практиками, з великим досвідом викладання у ЗВО, які поєднують педагогічну та наукову діяльність і часто виступають експертами з питань професійної освіти. Вони повністю відповідають вимогам, що застосовуються при визначенні кваліфікації, є авторами колективних та одноосібних монографій. Більшість викладачів ОНП – доктори наук, професори, керівники захищених дисертацій. Попри високий якісний склад працівників Університету, які забезпечують реалізацію ОНП як викладачі та наукові керівники аспірантів, перманентно запрошуються також гостьові лектори (https://is.gd/AgVLUO), зокрема залучаються провідні зарубіжні вчені-історики, наприклад: д-р габілітований В. Вжосек (Познаньський університет), д-р габілітований А. Стемпнік (Люблінський університет), науковці з Інституту історії України НАНУ: д. і. н. О. П. Реєнт, д. і. н. О. Є. Лисенко, д. і. н. Т. В. Чухліб, Інституту української археографії та джерелознавства НАНУ – д. і. н. І. Б. Гирич, а також з інших ЗВО, приміром, д. і. н., проф., зав. каф. історії країн Центральної та Східної Європи Львівського національного університету ім. І. Франка Л. О. Зашкільняк та багато ін. У березні 2020 р. для викладачів та аспірантів ННІ МВІФ організував зустріч з доктором габілітованим, директором Південносхідного наукового інституту в Перемишлі Станіславом Стемпєнем.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвиткові викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Нормативна база, що розкриває порядок сприяння професійному розвиткові викладачів Університету, базується на Стратегічному плані його розвитку на період до 2026 р. (https://is.gd/lssl8M). Для професійного розвитку викладачів, забезпечення прозорості та здорової конкуренції, підвищення мотивації професійного зростання в Університеті діє Положення про інтегральну оцінку діяльності НПП (https://is.gd/mXg007). Згідно з Положенням про підвищення кваліфікації (стажування) ПП та НПП (https://is.gd/p8c0vS), Університет сприяє проходженню стажування викладачами в Україні та за її межами (окреме Положення про закордонне стажування: https://is.gd/OZg5FP), надаючи можливість взяти відрядження. В Університеті є можливість надати відрядження НПП для участі у наукових конференціях, семінарах, проведенні виїзних акредитаційних експертиз та оплачуваного відрядження здобувачам вищої освіти. Ефективним засобом підвищення професійного розвитку викладачів є також взаємовідвідування аудиторних занять, після проведення яких проводиться обговорення і надаються пропозиції щодо вдосконалення змістового наповнення. З актуальними пропозиціями щодо професійного розвитку НПП можна також ознайомитись на сайті навчально-методичного відділу в рубриці «Професійне самовдосконалення» (https://teach.cdu.edu.ua/teachers/self-improvement/). Для моніторингу професійного розвитку використовується і процедура переукладання контрактів з НПП, в ході якої оцінюються досягнення викладача впродовж терміну роботи за контрактом та можливість продовження співпраці.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

В Університеті постійно проводяться заняття, тренінги з викладачами, спрямовані на ознайомлення з новими методиками навчання та їхнього застосування в освітньому процесі. Для викладачів організовуються та проводяться курси з інформаційно-комунікативних технологій навчання, тренінги для експертів з акредитації, курси англійської мови (https://is.gd/jmLY6u), надається інформація про дистанційні курси та тренінги (наприклад, http://gohigher.org/about). Університетом заохочується постійне професійне самовдосконалення викладачів (https://teach.cdu.edu.ua/teachers/self-improvement). З метою стимулювання розвитку викладацької діяльності, затверджено Положення про інтегральну оцінку діяльності НПП (https://is.gd/JjelP6). Університет стимулює розвиток професійної майстерності викладачів, використовуючи матеріальну та нематеріальну системи заохочення. За досягнення у професійній діяльності в університеті використовують наступні нематеріальні заохочення: подяка, нагородження грамотою або почесною грамотою університету, медаллю (https://is.gd/eU7y64). До матеріальних заохочень відноситься преміювання. З метою стимулювання розвитку викладацької майстерності університетом створено умови для роботи онлайн в Науковій бібліотеці ЧНУ (електронний читальний зал, замовлення віртуальної бібліотечної довідки, онлайн замовлень тощо), відкрито безкоштовний доступ до онлайн курсів на платформі Coursera. Також для завершення підготовки дисертації викладачам надається можливість отримання відпустки до 3 місяців зі зменшенням навчального навантаження.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

В Університеті проводиться постійна робота над поліпшенням матеріально-технічної бази. Фінансові ресурси ОНП формуються згідно зі Статутом ЧНУ, визначаються Державним бюджетом України на відповідний рік та є достатніми для забезпечення визначених ОНП цілей та ПРН. Фінансування потреб регулюється плановим відділом бухгалтерії за погодженням із керівником ЗВО. Джерелом формування фінансових ресурсів ОНП є також оплата навчання за рахунок коштів фізичних осіб. Інформація про фінансову звітність та інші фінансові документи в Університеті оприлюднені на його офіційному сайті, у щорічних звітах ректора та знаходиться у відкритому доступі (https://is.gd/JhgUJ6). Для досягнення зазначених в ОНП цілей та результатів навчання аспіранти мають достатню матеріально-технічну базу (наукову бібліотеку, репозитарії, інтернет). До послуг користувачів бібліотеки 4 абонементи, 7 читальних залів, ПК для користувачів, віртуальна довідка, електронна доставка документів, безкоштовний доступ до Інтернету, зокрема вільний безплатний доступ до бази даних Scopus і WoS (https://is.gd/5S6fcj). Аспірант має вільний доступ до обладнання й устаткування навчальних аудиторій, спортивного комплексу, гуртожитків, навчально-наукової бази «Сокирно» (https://is.gd/SnybCH), (https://is.gd/965twj), (https://is.gd/fwZOcK). Навчально-методичне забезпечення здійснюється відповідно до рекомендацій МОН. Всі навчальні дисципліни забезпечені силабусами. Здобувачі мають швидкий доступ до навчально-методичних матеріалів, оскільки вони своєчасно розміщуються на сайті ЧНУ.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Для навчання у ЗВО створено цілком безпечні умови. Освітнє середовище цілком дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОНП, завдяки збалансованості матеріальних умов і сприйняття здобувачів як рівноправних партнерів (https://is.gd/SnybCH). ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів проводить очні зустрічі з аспірантами. Викладання дисциплін забезпечене матеріально-технічними засобами, достатніми для досягнення заявлених ПРН. Аудиторії обладнані сучасними мультимедійними комплексами

(проектор, комп'ютер), доступом до Інтернету через вільний Wi-Fi, яким покриваються всі навчальні корпуси. Здобувачі беруть участь у щорічних наукових конференціях, круглих столах, науково-методичних семінарах, засіданнях кафедр і вченої ради Інституту, залучаються до виконання науково-дослідних робіт (зокрема, грантових проєктів). Для виявлення і врахування потреб здобувачів проводяться щорічні анкетування. Для вирішення проблемних питань та задоволення інтересів здобувачі мають змогу звернутися до Юридичної клініки ЧНУ (https://is.gd/UvFymq). Для задоволення потреб у культурно-масовому спектрі в позааудиторний час діють мистецькі колективи, існує можливість відвідування спортивного клубу «Богдан» та участь у спортивних секціях (теніс, волейбол). Досить оперативно можна отримати інформацію щодо участі в наукових грантах, конкурсах у «Центрі молодіжних інновацій» (http://cmi.cdu.edu.ua/).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Організація безпечності освітнього середовища досягається суворим дотриманням норм техніки безпеки, постійним проведенням інструктажу для здобувачів щодо цих норм, різних заходів з навчання надання першої допомоги, здорового способу життя тощо. Всі ці заходи регламентуються Положенням про організацію роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу (https://is.gd/lMzBEe). Конкретним підтвердженням таких заходів є журнал з підписами здобувачів; відповідність навчальних корпусів і гуртожитків санітарним нормам, охорона громадського порядку (охоронець, комендант корпусу, вихователі в гуртожитках); надання медичної допомоги. Навчальні корпуси обладнано відеокамерами і системою протипожежної безпеки. Психічне здоров'я забезпечується через створення загальної доброзичливої атмосфери між викладачами та аспірантами. З метою профілактики і психокорекції негативних емоційних станів аспірантів, психологічного забезпечення розвитку особистості, збереження психічного здоров'я здобувачів освіти та працівників Університету, покращення особистісної та професійної реалізації в університеті працює спеціальна психологічна служба (https://is.gd/Nd3hMm). Для духовних потреб на території університетського «кампусу» функціонує православний Храм святих рівноапостольних Кирила і Мефодія (https://www.facebook.com/watch/Kyryloimefodiy/), настоятель якого – канд. філос. наук і співробітник ННІ МВІФ – о. А. Шиманович також активно спілкується зі здобувачами вищої освіти в Інституті (https://is.gd/dx4YA3).

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Підтримка ОНП «Історія та археологія» здійснюється на освітньо-науковому рівні (управління якості, гарант програми тощо), організаційному (відділ аспірантури, вчений секретар, відділ виховної роботи, ННЦ зовнішніх і міжнародних зв'язків), інформаційному підтримка (сайти ЗВО, відділу аспірантури тощо).
Аспіранти мають право на академічну відпустку згідно з положенням. Освітня підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється насамперед у формі консультацій (існує графік консультацій викладачів) та індивідуальних бесід з аспірантами. В університеті створено всі необхідні ресурси для організації освітнього процесу. Зокрема, аспірант може ознайомитись із електронним розкладом занять, переглянути графік освітнього процесу та практики, ознайомитись із розкладом заліків та екзаменів, ознайомитись зі змістом освітніх програм та їхніх проєктів. Соціальна підтримка реалізується також через надання стипендій, що регулюється Правилами призначення і виплати стипендій студентам, аспірантам і докторантам (https://is.gd/PkcojS). Комунікація з аспірантами відбувається також у процесі виконання ними самостійної роботи, індивідуальних завдань; в інформаційному середовищі через надання інформації стосовно їхніх прав та обов'язків під час навчання; у соціальних мережах Facebook та Instagram створені сторінки ННІ МВІФ, де публікується та поширюється важлива навчальна та організаційна інформація. З усіх питань, що стосуються організації освітнього процесу, здобувачі можуть також звертатись до наукового керівника, Гаранта ОНП, завідувача аспірантури, адміністрації Інституту / Університету. Здобувачі освіти можуть контактувати з НПП та іншими співробітниками Університету через корпоративну електронну пошту. В перший місяць після прийому на навчання для здобувачів створюються корпоративні електронні скриньки, які одночасно використовуються для доступу до електронного середовища Університету. Адреси електронної пошти всіх співробітників розміщено на сайті Університету. На сайті Університету також є розділ «Аспірантам», що сприяє інформуванню здобувачів вищої освіти. Інформаційна підтримка аспірантів забезпечується своєчасним і системним наданням необхідної інформації про конференції, проекти, стажування, конкурси, різні соціальні заходи та можливість участі в них. Адміністрація розробляє та затверджує інформаційний пакет із соціальної адаптації аспірантів, організовує моніторинг його результативності; забезпечує реалізацію заходів через роботу наукових керівників та вихователів гуртожитків. Рада молодих вчених допомагає в адаптації аспірантів, виходить з пропозиціями до керівництва щодо вдосконалення освітнього процесу. За результатами моніторингу, аспіранти задоволені освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою (https://is.gd/EpgCXW).

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами в Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького створені умови для повноцінної соціалізації та результативного навчання. З метою реалізації права на навчання осіб з особливими освітніми потребами прийнятий «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (https://is.gd/DMFLPn). У навчальних корпусах і гуртожитках створено відповідний інклюзивний простір. Територія Університету повністю придатна для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами: є пандуси, пристосовані ліфти, їдальня,

бібліотека, є відповідні заняття лікувальної фізкультури, діє кабінет психологічної допомоги, діє система використання дистанційних технологій навчання, створені дистанційні курси, доступ до яких безкоштовний, авторизований (логін і пароль аспіранти можуть отримати за вимогою). В Університеті також діє Регіональний навчально-реабілітаційний інклюзивний (ресурсний) центр супроводу студентів з обмеженнями життєдіяльності (https://is.gd/zydrjW), яким безпосередньо опікується учасник проєктної групи ОНП – проф. С. Корновенко (https://is.gd/CdEqGz).

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького з метою боротьби з корупційними проявами, сексуальними домаганнями та дискримінацією, відповідно до наказу ректора, визначена Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення таких негативних явищ. Для врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупційними діями, в університеті реалізується Антикорупційна програма Черкаського національного університету на 2020–2021 р. (https://is.gd/Ix4mmL) і функціонує інститут уповноваженого з питань запобігання та виявлення корупції в Університеті. До врегулювання конфліктних ситуацій залучаються психологічна служба і юридична клініка. На офіційному веб-сайті Університету розміщена інформація стосовно алгоритму дій потерпілих осіб від таких явищ (https://is.gd/QgCUVA). Такі повідомлення можна залишити написавши електронного листа на адресу: antikorupchnu@ukr.net або SMS-повідомлення на № тел. (063)0271928, або зателефонувавши на зазначений номер. На офіційній веб-сторінці Університету існує також розділ «Запитай у ректора» (https://is.gd/sCQMGo), де всі здобувачі вищої освіти на умовах анонімності можуть поставити запитання до ректора чи звернутися із певною проблемою. Також здобувачі вищої освіти можуть звернутися зі скаргою до дирекції інституту, де питання обов'язково буде розглянуте. ЧНУ засуджує гендерне насильство, зокрема сексуальні домагання на робочому місці та в освітньому процесі та зобов'язується сприяти протидії цьому явищу. З метою протидії сексуальним домаганням в Університеті заборонені: дискримінаційні висловлювання; утиски; дії сексуального характеру, виражені словесно або фізично. Така позиція університету як суб'єкта освітньо-наукової діяльності прописана в Кодексі академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ (https://is.gd/KcaCiF). Адміністрація Університету постійно проводить внутрішні інформаційні та просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення рівня обізнаності трудового колективу та студентства щодо попередження сексуальних домагань. Під час реалізації ОНП «Історія та археологія» конфліктних питань, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, не зафіксовано. Практика застосування процедури врегулювання конфліктних ситуацій під час реалізації ОНП також відсутня.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Визначені процедури регулюються Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/ZPsXmr); Положенням про організацію моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/6Ifxu9); Положенням про освітньо-наукові програми третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ (https://is.gd/93Zq3q); Щорічними планами роботи Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/pm7Th0).
Також на сайті Навчального-методичного відділу Університету в розділі «Якість освіти» містяться Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання (TUNING) / пер. Ю. М. Рашкевича (https://is.gd/7ASGEW); Методичні рекомендації щодо побудови інституційної структури внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у закладах вищої освіти (https://is.gd/oKN3z6); Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) / Ухвалено Міністерською конференцією в Єревані, 14–15 травня 2015 р. (https://is.gd/us6NJe).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Положення про організацію моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/6Ifxu9) та Положення про освітньо-наукові програми третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/ZPsXmr) визначають, що перегляд ОНП відбувається за результатами їх моніторингу. В Університеті на постійній основі діє система оцінки ринку освітніх послуг і ринку праці. Варіативна частина ОНП регулярно переглядається на основі систематичних опитувань випускників, а також роботодавців щодо якості освіти. Систематично переглядаються навчальні плани та РПНД на предмет їх відповідності вимогам акредитації та ліцензування. Періодично проводиться анонімне опитування аспірантів щодо якості роботи викладачів та якості навчального процесу. Розробку, впровадження та реалізацію ОНП здійснюють відповідні робочі групи (проектні групи, групи забезпечення спеціальностей). Перегляд ОНП відбувається відповідно до змін сучасного нормативно-правового та методичного забезпечення, обговорюється на засіданнях кафедр і вченої ради Інституту проєктною групою із залученням стейкхолдерів. Перегляд та оновлення ОНП відбувається з урахуванням: періоду акредитації ОНП; вимог державних стандартів, стандартів вищої освіти, професійних стандартів; висновків

та пропозицій роботодавців і здобувачів вищої освіти; Стратегії розвитку Університету тощо. Внесення змін до навчального плану ОНП в частині уточнення назв і додавання нових освітніх компонентів, структурно-логічної схеми навчання, форм контролю відбувається за обґрунтованим поданням проєктної групи, погодженим із завідувачем аспірантури. Рішення про затвердження відповідних змін в описі ОНП та навчальному плані приймається Вченими радами Інституту / Університету (https://is.gd/wI7Rcp). Перегляд ОНП, з метою їх удосконалення, здійснюється у формах оновлення або модернізації та може здійснюватися щороку. В 2019 і 2020 рр. відбувся перегляд ОНП, з метою підвищення якості підготовки аспірантів. За їхніми результатами, було запропоновано ряд змін, що торкнулися внесення змін до складу проєктної групи, академічної мобільності аспірантів, розширення кількості вибіркових освітніх компонентів, структурно-логічної схеми програми, враховано запити стейкхолдерів, академічної спільноти, досвід аналогічних програм. Інтереси аспірантів враховувалися за результатами письмового анкетування. Оскільки перша редакція ОНП затверджувалася у 2016 р. та була частиною ліцензійної справи, з часом виникла потреба конкретизувати програмні результати навчання та їхнього забезпечення обов'язковими освітніми компонентами, відобразити їхнє співвідношення, а також співвідношення програмних компетентностей з ОК у матрицях. На кафедрах Інституту періодично відбуваються науково-методичні семінари, до яких залучають аспірантів і на яких обговорюються шляхи можливого удосконалення ОНП. У 2020 р. ОНП була затверджена і введена в дію наказом по ЧНУ. Перед тим проєкт ОП був розміщений на сайті університету.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Аспіранти безпосередньо та через органи самоврядування залучені до процесу моніторингу якості освітнього процесу. Їхня позиція озвучується при спілкуванні з науковими керівниками, викладачами дисциплін, завідувачами кафедр та враховується під час перегляду ОНП. Для отримання зворотного зв'язку від аспірантів важливу роль відіграє їхнє анонімне опитування. Анкетування (оцінка якості освітньо-наукового процесу для докторів філософії) має істотну варіативність і передбачає з'ясування думки здобувачів у таких сегментах, як «Навчання в аспірантурі», «Викладач очима аспірантів», «Аспіранти проти корупції», «Вибіркові дисципліни для аспірантів», «Навчальний процес очима аспірантів», «Освітній процес за PhD-програмами в ЧНУ», «Умови праці викладача PhD-програми», «Анкета випускника аспірантури/докторантури», «Запобігання конфлікту інтересів, сексуальних домагань очима аспірантів», «Інформаційна та консультативна підтримка аспірантів». Аналіз результатів такого анкетування дає підставу робочій групі ґрунтовніше підходити до перегляду та оновлення ОНП, безпосередньо враховуючи думку аспірантів (https://is.gd/wI7Rcp).

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Залучення аспірантів до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП здійснюється через Раду молодих учених (https://is.gd/FlWczG). Представники аспірантів залучені також до роботи вченої ради ННІ та вченої ради університету, де можуть висловлювати побажання і пропозиції щодо організації процесу навчання та внутрішнього забезпечення якості ОП. Представники аспірантів є із-поміж членів Комісії з академічної доброчесності та корпоративної етики (https://is.gd/4Vwu0Y). Також студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП шляхом періодичного оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників через щорічне анонімне анкетування «Викладач очима аспірантів» (https://is.gd/6kYlOc).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

За час реалізації ОНП були налагоджені такі види співпраці з роботодавцями: залучення представників роботодавців до науково-педагогічної роботи, спільне проведення наукових конференцій, рецензування ОНП тощо (https://is.gd/zBnWoh). Так, слушні міркування висловили, долучені до рецензування ОНП фахівці – декан історичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, к. і. н., доц. В. В. Місько; завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського національного університету ім. Петра Могили, д. і. н., проф. О. П. Тригуб та ін. Під час перегляду ОНП мали місце консультації з НПП інших ВНЗ, у тому числі з кола випускників нашої аспірантури (приміром, ректор Східноєвропейського університету ім. Р. Аблязова, к. і. н., доц. С. О. Шамара). До обговорення залучалися й випускники аспірантури, котрі представляють інші установи суспільної діяльності (музеї, бібліотеки, органи влади тощо). Крім цього, відбуваються постійні консультації з роботодавцями з боку адміністрації та викладачів ННІ міжнародних відносин, історії та філософії (https://is.gd/AgVLUO). На офіційному порталі Університету (вкладка «Забезпечення якості освіти докторів філософії») кожний стейкхолдер може пройти спеціальне анкетування «Оцінка PhD-програм ЧНУ ім. Б. Хмельницького» (https://is.gd/PHl409), в якому є опція щодо висловлення зауважень та пропозицій.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Відомості про працевлаштування випускників ОНП збирає випускова кафедра та відділ аспірантури ЧНУ. Зібрані дані обговорюються та аналізуються з метою пошуку шляхів підвищення ефективності працевлаштування. Питання щодо кар'єрного шляху випускників ОНП обговорюються на засіданні вченої ради ННІ міжнародних відносин, історії та філософії. Результати працевлаштування випускників використовуються при оновленні ОНП. В Університеті створена Асоціація випускників ЧНУ ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/IG4B2H), де міститься інформація про траєкторію працевлаштування та кар'єрний шлях випускників, також на офіційному сайті

Університету міститься анкета випускника, де є запитання про місце роботи випускника (https://is.gd/4BJrVg). Кар'єрний шлях здобувачів упродовж навчання відстежують гарант програми та наукові керівники. Випускники аспірантури продовжують свою наукову роботу у тісному контакті зі своїми науковими керівниками, беруть участь у науковому житті Університету (https://is.gd/DdMiIW), регулярно публікуються у фахових виданнях Університету, виступають з доповідями на наукових конференціях, які організовуються та проводяться на базі ННІ міжнародних відносин, історії та філософії.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЧНУ передбачає вдосконалення планування освітньої діяльності, розробку, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм, забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти. Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється Положенням про організацію моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (https://is.gd/fG1bMS). У ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОНП було виявлено недоліки не принципового характеру, що були усунені під час перегляду ОНП на засіданнях кафедр і Вченої ради ННІ міжнародних відносин, історії та філософії, із наступним ухваленням ОНП Вченою радою ЧНУ ім. Б. Хмельницького. До переліку основних пропозицій, що були сформульовані під час попереднього перегляду процедури реалізації ОНП можна віднести: оптимізація спеціальних компетентностей, розширення можливостей здобувачів у межах академічної мобільності, додавання освітніх компонент у вибіркову частину навчального плану, розширення переліку потенційних дослідницьких тем аспірантів, потреба оновлення джерел інформації за окремими РПНД. Моніторинг відносно здійснених змін проводить відділ аспірантури Університету, що також забезпечує можливість адекватного реагування на недоліки.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були враховані під час удосконалення цієї ОП?

Оскільки акредитація ОНП є первинною, результатів зовнішнього оцінювання якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення ОНП, немає.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота активно долучається до процедур забезпечення якості освіти. Зокрема, систематично проводяться відповідні опитування щодо актуальних проблем реалізації освітнього процесу в Університеті. З метою залучення до процедури внутрішнього забезпечення якості освіти за ОНП учасники академічної спільноти залучаються до цих процедур також шляхом колегіального обговорення при створенні регулюючих документів. Крім цього, учасники академічної спільноти залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП через участь у конференціях, круглих столах, тренінгах, майстер-класах, інших комунікаційно-інформаційних заходах. Аспіранти кафедр ННІ міжнародних відносин, історії та філософії входять до складу Вченої ради Університету, Вченої ради Інституту, Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, входять до реєстру експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, студентського самоврядування. Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур забезпечення якості ОНП і через рецензування наукових робіт здобувачів освіти.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Розподіл відповідальності між структурними підрозділами університету в контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти визначено: наказом «Про затвердження структури університету» (https://is.gd/oGWymn); Положенням про навчально-науковий інститут (https://is.gd/D7WP7t); Положенням про кафедру (https://is.gd/zDWCe8); Положенням про вчену раду університету (https://is.gd/3Onou8), Положенням про науково-експертну раду (https://is.gd/olxhRD), Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ(https://is.gd/KcaCiF); Положенням про освітньо-наукові програми третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії(https://is.gd/93Zq3q), Положенням про організацію моніторингу щодо якості освітнього процесу третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії(https://is.gd/fG1bMS).
Загальноуніверситетський контроль здійснюється відділом аспірантури, який проводить опитування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників. Результати анкетування розміщено на сайті університету(https://is.gd/Wbm4QQ).
Контроль за відповідністю навчально-методичного забезпечення нормативним вимогам в університеті здійснюють навчально-методичний відділ, дирекції/деканати та кафедри у межах своїх службових обов'язків. Контроль за якістю кадрового забезпечення здійснюють відділ кадрів, навчально-методичний відділ, відділ аспірантури.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Реалізація ОНП здійснюється за чіткими та зрозумілими правилами і процедурами, які є прозорими та доступними для всіх учасників освітнього процесу, а Університет послідовно забезпечує їх дотримання безпосередньо під час реалізації ОНП. Нормативною основою, яка регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ЧНУ ім. Б. Хмельницького, є закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», розпорядчі нормативно-правові документи Президента України, КМУ, МОНУ. В Університеті визначено чіткі, доступні правила й процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу. Прозорість і доступність забезпечується розміщенням документів на офіційному сайті Університету. Права й обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом ЧНУ ім. Б. Хмельницького, Правилами внутрішнього розпорядку ЧНУ ім. Б. Хмельницького, Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ ім. Б. Хмельницького. У відкритому доступі знаходяться і всі документи, що регулюють процес навчання аспірантів (https://is.gd/fMi5A3), (https://is.gd/IYWtBs). Ці та інші нормативно-правові акти та документи, які оприлюднені на офіційному веб-сайті Університету, чітко та зрозуміло регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

https://cdu.edu.ua/informatsiya/aspirantam/navchalnyi-protses-aspirantiv/osvitno-naukovi-prohramy-pidhotovky-doktoriv-filosofii.html

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

https://cdu.edu.ua/informatsiya/aspirantam/navchalnyi-protses-aspirantiv/osvitno-naukovi-prohramy-pidhotovky-doktoriv-filosofii.html

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

Наукові інтереси і рівень фахової підготовки аспіратів визначаються при вступі на ОНП шляхом попередньої співбесіди з потенційними науковими керівниками, складання вступних іспитів. Після зарахування до аспірантури, протягом 2 місяців аспірант працює над розробкою обґрунтування актуальності дисертації. Підготовка проєкту опирається на консультації з науковим керівником. Надалі наукові інтереси аспірантів пов'язані з можливістю реалізовувати власне дослідження, зокрема вивчати дисципліни, котрі допомагають вирішувати різні дослідні проблеми, сприяють розвитку системного наукового світогляду. Дисципліни циклу загальної підготовки спрямовані на досягнення компетентностей та ПРН, без яких неможливо провести наукове дослідження чи оволодіти мистецтвом педагогічної діяльності у ЗВО. Дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької діяльності за спеціальністю. Освітні компоненти формуються таким чином, щоб охопити питання, важливі для дослідної роботи у галузі в цілому та формують у здобувачів здатність застосовувати сучасні методи і напрями історичних та археологічних досліджень і визначають організаційні аспекти підготовки дисертації та наукових публікацій. Вибіркові компоненти уможливлюють формування індивідуальної освітньої траєкторії та фокусування на дисциплінах, що найбільше відповідають науковим інтересам здобувача. Свої наукові інтереси аспірант може також реалізувати вибором інших дисциплін з ОП ЧНУ й інших установ у межах стажування, участі в проєктах, грантах тощо.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Більша частина обсягу ОНП спрямована на підготовку аспірантів до дослідницької діяльності та містить кілька складників, що забезпечують таку підготовку через набуття ними ключових компетентностей, пов'язаних із формуванням системного наукового світогляду, академічною доброчесністю, професійною етикою, забезпечується за рахунок вивчення таких дисциплін, як «Філософія і культура наукового мислення», «Інтелектуальна власність» тощо. Дисципліни загальної підготовки спрямовані також на формування компетентностей у сфері методології наукових досліджень в контексті сучасних суспільних викликів, чому зокрема сприяють такі освітні компоненти, як «ІКТ в наукових дослідженнях», «Мовна екологія наукового стилю», «Історична наука у контексті всесвітньої історії». Ґрунтовну підготовку здобувачів до дослідницької діяльності забезпечують також вибіркові дисципліни: «Історія України у контексті соціокультурної парадигми», «Світова історія як об'єкт науково-історичного вивчення», «Науково-теоретичні засади дослідження всесвітньої історії», «Сучасне історичне джерелознавство» «Сучасна українська історіографія». Загалом, ОНП забезпечує комплексну підготовку аспірантів як науковців-дослідників, здатних до переосмислення та створення нового наукового знання у висококонкурентних умовах сучасності. Освітня і наукова складові ОНП є збалансованими за навчальним планом, а освітні компоненти становлять логічно взаємопов'язану систему й у сукупності дають можливість досягти заявлених цілей і програмних результатів.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

До викладацької діяльності в Університеті здобувачів готує освітня компонента «Педагогічна практика», на яку виділено 3 кредити ЄКТС. Керівник практики (як правило, науковий керівник аспіранта), за погодженням із завідувачем кафедри визначає зміст, графік виконання робіт, передбачених робочою програмою практики. На засіданні кафедри проводиться і обговорення результатів практики, і приймається рішення про її зарахування. Ключовим завданням педагогічної практики є підвищення рівня набуття аспірантами компетентностей щодо організації та здійснення навчання в закладах вищої освіти й отримання досвіду педагогічної діяльності. Вона також передбачає поглиблення та розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих здобувачами, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики; формування у аспірантів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи; вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання; формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією; виховання у аспірантів досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті. У такий спосіб забезпечується можливість аспіранта інтегрувати результати власних досліджень до викладацької діяльності.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямам досліджень наукових керівників

Встановлення відповідності тем наукових досліджень аспірантів напрямам досліджень їх наукових керівників відбувається на етапі вступу до аспірантури. Зокрема здобувач подає для обговорення та ознайомлення на ймовірну кафедру своєї спеціалізації план-проспект майбутнього дослідження. Після зарахування до аспірантури, запропонована здобувачем тема розглядається на засіданні кафедри та пропонується науковий керівник, який займається дослідницькою роботою зі спорідненої або дотичної тематики. Остаточно тема дисертації аспіранта затверджується на засіданні вченої ради Університету. Науковий керівник призначається наказом ректора. У призначенні наукового керівника (https://is.gd/BXKpxX) враховуються результати наукової роботи, публікаційної активності, зокрема за напрямом дослідження аспіранта, стажу, щорічного наукового рейтингового оцінювання НПП (https://is.gd/FOUglY). Така процедура дозволяє забезпечити відповідність наукових тем аспірантів науковим напрямам їх наукових керівникам. Про напрями та теми досліджень наукового керівника здобувачі можуть дізнатися з його персонального профілю, розміщеного на сайті ННІ МВІФ, а також переглянути його публікації, розміщені на кафедральному або репозитарії Наукової бібліотеки. Враховується також та обставина, що частина майбутніх аспірантів починає співпрацю з науковими керівниками ще навчаючись на молодших курсах. На кафедрах Інституту приділяється істотна увага відповідності кожної теми дисертації науковим темам кафедри та напряму досліджень наукового керівника (https://is.gd/IpTI9d).

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

Університет в межах ОНП створює умови для проведення наукових досліджень аспірантів і забезпечує можливість апробації їх результатів. На жаль, проблеми щодо проведення наукових досліджень сьогодні типові для більшості вітчизняних ЗВО та пов'язані передусім із недостатніми фінансовими ресурсами. Частково це компенсується шляхом надання вільного доступу до фондів наукової бібліотеки ЧНУ, безкоштовним доступом до наукових інформаційних баз даних (Scopus, WoS). З апробацією наукових досягнень аспірантів проблем не виникає. Університет у межах ОНП організаційно забезпечує можливості для проведення та апробації результатів наукових досліджень аспірантів. Щороку в Університеті та Інституті відбуваються наукові форуми різного рівня, в ході яких здобувачі мають можливість апробувати результати своїх досліджень. Зокрема, це регулярні конференції: щорічна Всеукраїнська наукова конференція молодих учених «Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених» (https://is.gd/8aiSsX); щорічний Круглий стіл «Наука та інноватика: вітчизняний та зарубіжний досвід» (https://is.gd/rKCsnx); щорічна Березнева сесія НТШ; чимало інших конференцій, які проходять кожного року на базі ННІ МВІФ (https://is.gd/lj89J8). ЧНУ надає аспірантам можливість публікувати результати досліджень у кількох наукових виданнях: «Вісник ЧНУ. Серія: Історичні науки» (категорія Б): https://is.gd/JUDR2M, «Український селянин» (категорія Б): https://is.gd/Hu3CMh. Періодично виходять друком і збірки праць, за підсумками відповідних конференцій.

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

В ЧНУ створено умови для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти, зокрема через реалізацію права на академічну мобільність, що регламентується відповідним Положенням (https://is.gd/Trc1vb). Академічна мобільність здійснюється на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проектів, договорів про співробітництво між іноземними і вітчизняними ЗВО (https://is.gd/zBnWoh). Діє Стратегія інтернаціоналізації ЧНУ (https://is.gd/jKtdTv). Також діє «Навчально-науковий центр зовнішніх і міжнародних зв'язків» (https://is.gd/z5FIBW), діяльність якого сприяє долученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти через кілька напрямів. Центр здійснює консультаційну і координаційну роботу для участі молодих науковців у міжнародних грантових програмах, проєктах та питань міжнародних стажувань. Працівниками ННЦ ЗМЗ постійно проводяться лекції з питань міжнародних освітніх та науково-дослідних програм. Індивідуальна академічна мобільність (https://is.gd/Jzja6S) можлива також за рахунок участі у грантових програмах. Під час вивчення дисципліни "ІКТ" здобувачі дізнаються про створення та підтримку

власних профілів у спеціалізованих ресурсах для науковців – ORCID, Publons, Academia.edu тощо. На базі Інституту регулярно проводяться наукові заходи (https://is.gd/1HBzgE), до участі в яких залучаються фахівці з різних країн, а також проводяться міжнародні конференції, де співорганізаторами виступають зарубіжні університети (https://is.gd/AgVLUO).

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Науковці, що здійснюють керівництво аспірантами постійно беруть участь у реалізації науково-дослідних проектів, в тому числі фінансованих на грантовій основі та результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються. До таких можна віднести наступні проєкти: «Історична наука України, Польщі, Білорусі в контексті модерного націотворення: компаративний аналіз» (№ 0109U002865); «Образ Білорусі в сучасній історичній пам'яті українців: аналіз джерел та інтерпретації масових уявлень у соціокультурному просторі» (№ Ф 67/27-2016); «Образи "сусідів" на прикордонні України, Польщі, Білорусі: конфліктні історичні дискурси про минуле та моделі примирення» (№ Ф 77/42-2018); «Українська революція (1917–1921 рр.): селянський фактор» (№0118U003864). З осені 2020 р. аспірант кафедри історії України Д. Хоменко (керівник – В. Масненко) є виконавцем Грантового проєкту НФДУ «Політика пам'яті та історична свідомість населення на окупованих Росією територіях України (ОРДЛО, АР Крим, Севастополь)» (№ 0120U104094), а аспірант кафедри АСГІН О. Компанієць (керівник – А. Морозов) є виконавцем ще одного Грантового проєкту НФДУ «Аграризм: селяноцентричний феномен Української революції 1917–1921 рр.» (№ 0120U104010). Аспіранти та їхні керівники долучені й до реалізації кафедральних науково-дослідних тем. Результати роботи в межах усіх перелічених вище та інших тем публікуються у вигляді монографій, статей у фахових виданнях, авторами яких є й наукові керівники аспірантів.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Дотримання академічної доброчесності, яким мають керуватися всі учасники освітнього процесу, регулюється Статутом Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/5US1Og), Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/vEioH2). Для перевірки наукових робіт на предмет унікальності тексту університет використовує програму «Unicheck». Аспіранти укладають з університетом Декларацію про дотримання академічної доброчесності (https://is.gd/dx5lzQ). Аспірант зобов'язується дотримуватися принципів академічної доброчесності та корпоративної етики на всіх етапах свого навчання за ОНП. Постійний моніторинг за дотриманням академічної доброчесності здійснюється науковим керівником аспіранта. Спеціалізованим вченим радам надана можливість перевірки дисертаційних праць на наявність текстових запозичень. Редколегії фахових видань університету також мають можливість для перевірки на наявність текстових запозичень наукових статей. Крім цього, на сайті ЧНУ (https://is.gd/v5LYD7) розміщені Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.), До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності, Проект сприяння академічній доброчесності в Україні тощо.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Університет бере на себе відповідальність за те, що запроваджені при заміщенні вакантних посад і залученні ННП за сумісництвом процедури і критерії забезпечують те, що всі особи, які залучені до викладання здатні дотримувати в освітньому процесі й науковій діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачамн вищої освіти. Університет застосовує фільтри якості наукової продукції: публікації в наукових фахових виданнях проходять peer-review. Монографії, підручники, навчальні посібники тощо проходять наукове рецензування, розглядаються на засіданнях науково-експертної ради, вченої ради університету. Дотримання принципів академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (https://is.gd/vEioH2). Для розгляду випадків порушень академічної доброчесності та корпоративної етики в університеті створена Комісія з питань академічної доброчесності та копроративної етики (https://is.gd/4Vwu0Y). За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники університету можуть бути притягнуті до такої відповідальності, як відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади, в тому числі передбачене позбавлення права здійснювати наукове керівництво.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони полягають у тому, що ОНП сформована на ключових принципах діяльності Університету щодо забезпечення якості освіти і наукових досліджень. Можна також відзначити чіткість мети ОНП та реалістичність її реалізації в освітній діяльності. Спрямованість на регіональний і національний ринки професійних послуг у сфері історії та археології. Перевагою програми є можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача,

через вільний вибір дисциплін. Опитування здобувачів та аналіз їхніх думок щодо ефективності ОНП дозволяє зробити висновок, що вона задовольняє їхні вимоги стосовно професійної підготовки сучасного дослідника. Цьому сприяє і міцна матеріально-технічна база Університету. До сильних сторін ОНП можна віднести існування в ННІ МВІФ кількох наукових шкіл (https://is.gd/svttyn) і наукових підрозділів, які підтримують істотну науково-дослідницьку тяглість і дозволяють керувати роботою аспірантів на високому науковому та методичному рівнях. Водночас ОНП передбачає раціональну організацію освітнього процесу, відповідність розподілу часу між аудиторним і самостійним навчанням, що дає можливість аспірантам вдало поєднувати навчальні та дослідницькі практики. Позитивною стороною варто визнати і наявність належних умов для представлення здобувачами результатів своїх досліджень науковій та громадській спільнотам, що відображено в регулярному проведенні різноманітних наукових заходів (зокрема, конференцій), а також наявність значної кількості фахової періодики, що видається у межах ННІ МВІФ. У межах ОНП створено належні умови для проведення повноцінної педагогічної практики аспірантів, внаслідок чого програма спрямована на забезпечення якісної підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації відповідно до вимог і потреб країни та регіону. Не можна не відзначити, що в Університеті функціонує Спеціалізована вчена рада Д 73.053.03 із правом захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальностей 07.00.01 «Історія України», 07.00.02 «Всесвітня історія» та 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни».
Проте, присутній і ряд проблемних аспектів, які поки що залишаються вразливою стороною ОНП. Так, незважаючи на розширення останнім часом міжнародних зв'язків Університету, залишається бажаним посилення академічної мобільності аспірантів та залучення до рецензування їхніх робіт зарубіжних учених. Удосконалення і перегляду потребує зокрема й розподіл годин на лекційні і практичні заняття в межах вибіркових освітніх компонентів циклу професійної підготовки. Бажає кращого налагодження в майбутньому й окремого спеціально сконструйованого механізму / органу співпраці зі стейкхолдерами, заради вдосконалення змісту та структури ОНП.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Перспективами подальшого розвитку ОНП можуть бути:
– активізація з поліпшенням епідеміологічної ситуації в країні співпраці зі стейкхолдерами та роботодавцями Черкаського регіону, з метою їх ширшого залучення до обговорення та реалізації ОНП;
– поглиблення міжнародної співпраці та розширення академічної мобільності здобувачів і керівників;
– розширення кола вибіркових дисциплін за результатами опитування аспірантів і водночас вилучення тих компонент, які не зацікавили здобувачів упродовж кількох років;
– ширше залучення до аудиторних занять в межах ОНП професіоналів-практиків з інших ЗВО (у тому числі й зарубіжних), експертів галузі та роботодавців;
– вдосконалення механізму та процедури залучення аспірантів до моніторингу якості освіти стосовно ОНП.
– популяризація науки та необхідності наукового зростання серед здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти задля їх подальшого розвитку як компетентних науковців (дослідників) на третьому рівні вищої освіти;
– продовження модернізації аудиторного фонду через поповнення сучасними видами обладнання, устаткування та поширення застосування спеціального програмного забезпечення для навчальних дисциплін.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Черевко Олександр Володимирович

Дата: 17.05.2021 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Іноземна мова	навчальна дисципліна	*Іноземна_1.pdf*	myOn3p8FZigcLdpKZp4m7u2LeW8Z+cApucYAh0Ibw98=	*Обладнання 2018 р.: Ноутбук Acer CM-5-1 шт., Мультимедійний проектор Acer P1186 – 1 шт.*
Філософія і культура наукового мислення	навчальна дисципліна	*Філософія та КНМ.pdf*	rpYxh6ukoDVQP2dhv5cRVUUQszmnBmogxvpXabE1ybk=	*Обладнання 2019 р.: Ноутбук Asus X543M – 1 шт. Мультимедійний проектор Acer P1186 – 1 шт.*
Мовна екологія наукового стилю	навчальна дисципліна	*Мовна екологія наукового стилю.pdf*	UoZSAHoxhwtoBmWIBSPrL1ktEKony/YrAs53UoDLfZo=	*Обладнання 2019 р.: Ноутбук Asus X543M – 1 шт. Мультимедійний проектор Acer P1186 – 1 шт.*
Інтелектуальна власність	навчальна дисципліна	*Інтелектуальна власність.pdf*	dS3Eu/H8FjJdCWcKbaVjfsRyGxuvfp9YYq5wiHip3VQ=	*Обладнання 2019 р.: Ноутбук Asus X543M – 1 шт. Мультимедійний проектор Acer P1186 – 1 шт.*
Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях	навчальна дисципліна	*ІКТ.pdf*	rCvGTPdTJrXQU8armsA4OVfQTGXKiziSZ/m62xet8PM=	*Обладнання 2019 р.: комп'ютерний клас (навчальний корпус №3) з доступом до мережі інтернет. Мультимедійний проектор ViewSonic PJD5122. Фліпчарт магнітно-маркерний.*
Історична наука у контексті всесвітньої історії	навчальна дисципліна	*Історична наука у контексті світової історії.pdf*	+eehHtTuV1qGz4+9NRVmKaIlRKp9HET/e+yaCqI+9eE=	*Обладнання 2019 р.: Ноутбук Asus X543M – 1 шт. Мультимедійний проектор Acer P1186 – 1 шт.*
Педагогічна практика	практика	*Педагогічна практика.pdf*	5lwfrCQFQgXbxs633qLSQ5uPtZR5ndG1SBPYGICvDI8=	

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
17516	Луценко Галина Василівна	Доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут інформаційних та освітніх технологій	Диплом бакалавра, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, рік закінчення: 2020, спеціальність: 151 Автоматизація та	18	Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях	1. Відповідність наукового ступеня та вченого звання. Вчене звання доцента кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих наук – атестат доцента 12 ДЦ №022864 від 22.12.2009 р. https://drive.google.com/file/d/1i99J3hB6ylN4PC4Rz-

				комп'ютерно-інтегровані технології, Диплом магістра, Черкаський державний університет імені Богдана Хмельницького, рік закінчення: 2001, спеціальність: 070101 Фізика, Диплом доктора наук ДД 008518, виданий 23.04.2019, Диплом кандидата наук ДК 000040, виданий 09.11.2006, Атестат доцента 12ДЦ 022864, виданий 22.12.2009			2OtyiQ31rPKm4d/view?usp=sharing 2. Має науковий інтерес за профілем дисципліни. Має наукові фахові статті та статті в наукометричних базах Scopus/Web of Science за профілем дисципліни: 1. Yustyk I.V., Lutsenko G.V. (2020). Implementation of Digital Literacy Course in the First-Year Engineering Students' Curriculum. Proceedings of the 48th SEFI Annual Conference 2020 "Engaging Engineering Education". 20-24 September 2020. Enschede, The Netherlands. P. 1230-1239. 2. Lutsenko G.V., Lucenko Gr.V. (2020). Work in Progress: Fostering Soft-Skills of Engineering Students within Scrum Project. IEEE. Global Engineering Education Conference (EDUCON). P. 1723-1727. 3. Lutsenko G.V., Lucenko Gr.V. (2018). Project-based learning in automation engineering curriculum. Proceedings of the 46th SEFI Annual Conference 2018 "Creativity, Innovation and Entrepreneurship for Engineering Education Excellence". 17-21 September 2018. Copenhagen, Denmark. P. 1032-1039. 4. Lutsenko G.V. Case study of a problem-based learning course of project management for senior engineering students. European Journal of Engineering Education. – 2018. – Vol. 43(6). – P. 895-910. Загальна кількість публікацій – 97, з них, статей у фахових видання – 50, монографій та розділів монографій – 4; навчальних посібників та лабораторних практикумів – 7, матеріали й тези конференцій – 36. 3. Пройшла стажування за профілем дисципліни: 1. «Кампус з критичного мислення та вирішення проблем» від ГО

							Вище, МОН України, British Council. 20-23 березня 2019 р. – 36 годин. https://drive.google.com/file/d/1Ex37M-nq0WTs5xitB1CulcITFUVx0abZ/view?usp=sharing 2. «Кампус з командної роботи та комунікації» від ГО Вище, МОН України, British Council. 16-19 жовтня 2019 р. – 36 годин. https://drive.google.com/file/d/1NBdnV9PwSu-UlIMF1AnNgdXZEgnumXCN/view?usp=sharing 3. Курс «Наука про навчання: Що має знати кожен вчитель? Teacher College (Колумбійський університет, США)» від платформи онлайн-курсів Prometheus. 23.11.2020 р. – 20 годин. https://drive.google.com/file/d/1T6CS74TC26INpvTuzlphKnUiuXB2Fqo8/view?usp=sharing 4. Член редакційної колегії Вісника Глухівського національного університету імені Олександра Довженка, з 2020 р. 5. Керівник наукової роботи молодих учених «Модернізація освітніх програм на засадах проблемно/проектно орієнтованого навчання дисциплін математичної, природничо-наукової та професійної підготовки», 2017-2020 рр.
373638	Кретов Павло Васильович	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут міжнародних відносин, історії та філософії	Диплом кандидата наук ДК 007988, виданий 11.10.2000, Атестат доцента 02ДЦ 015547, виданий 19.10.2005	26	Філософія і культура наукового мислення	Має наукові інтереси, відповідні профілю дисципліни, викладає численні спеціальні курси для спеціальності 033 Філософія, освітніх програм «Філософія», «Прикладна конфліктологія», «Соціогуманітарна аналітика та основи логотерапії». Публікації WoS: 1. Kretov P.V. Philosopheme of symbol and concept of the meaning: philosophical and anthropological aspects (WoS) // Anthropological Measurements of

							Philosophical Research, 2015, n.8 p. 7-18. https://doi.org/10.15802/AMPR2015/55716 2. Kretov P.V., Kretova O.I. Symbolic landscape of consciousness: Man between representationalism, functionalism and relativism // Anthropological Measurements of Philosophical Research, 2017, N 12. P. 40-49. https://doi.org/10.15802/AMPR.VoI12.119122 3. Marchenko O.V. Kretov P.V. Philosophy of information and transhumanism: explications of philosophical anthropology // Anthropological measurements of philosophical research. – 2019. – #16. – Pp.102 – 115. DOI:https://doi.org/10.15802/ampr.voi16.188847 Автор 129 наукових праць, з них 89 одноосібних, методичних посібників – 1, колективних монографій – 2. Пройшов міжнародне стажування за профілем дисципліни (Ягеллонський університет, Краків, Польща). Член редакційної колегії Вісника Черкаського університету. Серія: філософія. Експерт Національного фонду досліджень України.
373684	Масненко Віталій Васильович	завідувач, професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут міжнародних відносин, історії та філософії	Диплом доктора наук ДД 002891, виданий 21.04.2003, Диплом кандидата наук КН 002625, виданий 25.06.1993, Диплом кандидата наук ДД 002891, виданий 21.05.2003, Атестат доцента ДЦ 002400, виданий 25.01.1996, Атестат професора ПР 003135, виданий 21.10.2004	30	Історична наука у контексті всесвітньої історії	Наявність профільної освіти (Харківський державний університет ім. О.М. Горького). Відповідність наукового ступеня та вченого звання (д-р іст. н, проф.). Працює на посаді завідувача кафедри історії України ЧНУ з 2003 р. Стажування – Інститут політичних та етнонаціональтних досліджень НАН України ім. І. Ф. Кураса (15.10.2018-15.11.2018), тема «Етнонаціональна політика України в умовах гібридної агресії Російської федерації». Автор понад 320 наукових публікацій, з них – 35 за межами

							України (у Польщі, Росії, США, Білорусі), 5 публікацій – Web of Science. Автор (співавтор) 15 монографій, наприклад: 1. Масненко В.В. Історичні концепції М.С. Грушевського та В.К. Липинського. Методологічний і суспільно-політичний виміри української історичної думки 1920-х років – Київ, Черкаси: Брама ІСУЕП, 2000 – 284 с. – 18,09 др.арк. 2. Масненко В.В. Історична думка та націотворення в Україні (кінець XIX – перша третина XX ст.) – Київ, Черкаси: Відлуння-Плюс, 2001 – 440 с. – 29 др.арк. 3. «Українізація» 1920-30-х років: передумови, здобутки, уроки. Колективна монографія / За ред. В.А.Смолія. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2003 – 392 с. - 22,78 др.арк. (авт.: С.45-190, 361-377 – 8,43 др.арк.) 4. Освітяни Черкащини – жертви радянського тоталітарного режиму: документальне видання / Упоряд. В.В. Масненко (наук. ред.), В.С. Романов, С.О. Шамара. – Черкаси: «Брама-Україна», 2009. – 272 с. (12,36 др.арк) 5. Історична наука, історична пам'ять та національна свідомість модерної доби в Україні, Білорусі та Польщі / Упоряд. В.В.Масненко, Ю.П.Присяжнюк (Серія «Історіографічні студії» Вип.1). – Черкаси: «Вертикаль», видавець ПП Кандич С.Г., 2011. – 182 с. 6. Образ Білорусі в історіографії та історичній пам'яті українців. Колективна монографія / Керів. автор. кол. та ред. В.В. Масненко. – Черкаси, 2015. – 192 с. 7. Масненко В.В. В'ячеслав Липинський і його роль в українській історії історіографії та методології історії //

							Historia historiografii i metodologia historii w Polsce i na Ukrainie. Pod redakcją naukową J.Maternickiego, J. Pisulińkiej i L. Zaszkilniaka. – Rzeszów, 2015. – S.196-213. – 1,25 др. арк. 8. Історик і Влада. Колективна монографія / Відповідальний редактор В.Смолій; творчий керівник проекту І.Колесник. – К.: Інститут історії України НАН України, 2016. – 543 с. – 40 дрк.арк. (автор: С.329-372. – 2,25 дрк.арк.). 9. Historiografia w kontekstach nieoczekiwanych? Wobec zmiany i ciągłości: pejzaże współczesnego dyskursu historycznego / red. Ewa Solska, Piotr Witek, Marek Woźniak. – Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2017. – 156 s. 10. Історичні образи «сусідів» на українсько-польсько-білоруському прикордонні: міфи – студії – пам'ять. Колективна монографія / Керів. автор. кол. та редактор В.В. Масненко. – Черкаси: ФОП Гордієнко Є. І, 2018. – 396 с. 11. Масненко В.В. Образ Галичини на перетині українського і польського національних проєктів: трансформація візії наддніпрянських інтелектуалів (друга половина XIX – перша третина XX ст.) // Українські та польські інтелектуали в другій половині XIX – першій третині XX ст.. : Співпраця, конфлікти, рецепція. – Херсон, 2019. – С. 113-166. 12. Масненко В.В. Дискусія щодо інструменталізації історії України в контексті сучасної політики пам'яті // Między wolnością a zniewoleniem wartości w historiografii polskiej i środkowoeuropejskiej od końca XVIII po początki XXI wieku / Redakcja naukowa Barbara Klassa i Leonid Zaszkilniak. – Gdańsk, 2020. – S. 329-354. Публікації у

							періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection: 1. Masnenko V.V. Yuriy Nemyrych as an ideal representative of the szlachta layer in Vyacheslav Lypynsky's vision // East European historical bulletin = Східноєвропейський історичний вісник. – 2018. – №7. – С.54-64. 2. Masnenko V.V. The textbook of N. Polonska-Vasylenko "Ukrainian historiography" in the context of methodological tradition of the statehood school // East European historical bulletin = Східноєвропейський історичний вісник. – 2018. – №9. – С. 112-132. 3. Масненко В.В. Рец. на кн. : Калакура Я. С. Методологія історіографічного дослідження : науково-методичний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. – 319 с. // Український історичний журнал. – 2019. – №2. – С. 212-228. 4. Масненко В.В., Тельвак В.П. Міжнародна наукова конференція «Спільна спадщина. Річ Посполита Обох Народів в польській та українській історичній думці XIX– XX ст.» // Український історичний журнал. – 2019 – №2. – С. 229-231. Брав участь більш ніж у 250 всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях в Польщі, Білорусі, Російській Федерації. Наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня за останні роки, наприклад: 1. Куций І.П. «Схід» і «Захід» в українській історіографії (кінець XIII – початок XX ст.): ґенеза цивілізаційної ідентичності: автореф. дис… д-ра. іст. наук: 07.00.06 / Черкаський національний

							університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси., 2017. – 40 с. 2. Руденко Ю. М. Діяльність установ пошти і телеграфу на Правобережній Україні (друга половина XIX – початок XX ст.): автореф. дис… канд. іст. наук: 07.00.01 / Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси., 2018. – 20 с. 3. Івангородський К.В. Етнічна історія східних слов'ян до монгольської доби у сучасних українській, російській і білоруській історіографія: автореф. дис… д-ра. іст. наук: 07.00.06 / Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси., 2019. – 40 с. Загалом, за період наукової діяльності підготував 11 канд. наук, 3 докторів наук; наразі, здійснює керівництво 3 аспірантами. Робота у складі експертних рад, наприклад: 1. Наукова рада МОН України, експерт за фаховим напрямом № 19 «Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки, молоді та спорту» (2013-2015 рр.). 2. Член експертної комісії з акредитації підготовки магістрів зі спеціальності «Етнологія» в Миколаївському національному університеті ім.В.О. Сухомлинського (24-25.04.2017). 3. Член експертної комісії з акредитації підготовки магістрів зі спеціальності «Етнологія» в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (04-06.12.2018). 4. Голова експертної комісії з акредитації підготовки магістрів зі спеціальності «Середня освіта (історія)» в Глухівському педагогічному

							національному університеті ім. О. Довженка (12-14.12.2018). 5. Член експертної групи для проведення оцінювання діяльності закладів вищої освіти в частині проведення ними наукової (науково-технічної) діяльності за науковим напрямом «Гуманітарні науки та мистецтво» (2020) Заступник головного редактора фахового журналу (категорія Б) «Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки». Член редколегій: «Історіографічні дослідження в Україні» (Київ), «Український селянин» (Черкаси), «Проблеми гуманітарних наук. Серія «Історія» (Дрогобич). Член спеціалізованої вченої ради Д 73.053.01 у Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького. Член спеціалізованої вченої ради К 36.053.03 у Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка.
375689	Куліш Ірина Миколаївна	т.в.о. завідувач кафедри, доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут іноземних мов	Диплом кандидата наук ДК 019864, виданий 02.07.2003, Атестат доцента 02ДЦ 015549, виданий 19.10.2005	29	Іноземна мова	1) Має науковий інтерес за профілем дисципліни (один з укладачів навчального посібника). 2) Має наукові фахові статті та статті в базі Scopus за профілем дисципліни. Приклади: 1. Tarasenkova N. A., Akulenko I. A., Kulish I. M., Nekoz I. V. Preconditions and Preparatory Steps of Implementing CLIL for Future Mathematics Teachers. Universal Journal of Educational Research 8(3): 971-982, 2020 http://www.hrpub.org DOI: 10.13189/ujer.2020.080332 (SCOPUS). 2. Куліш І.М., Королюк Г.О., Некоз І.В. До проблеми підготовчого етапу інтегрованого навчання фізичної реабілітації та англійської мови

							майбутніми реабілітологами Мовна особистість: лінгвістика і лінгводидактика / МОН України, Київський націон. лінгвістичний ун-т., Черкаський націон. ун-т. ім. Б. Хмельницького. – Київ-Черкаси : вид-во ФОП Гордієнко Є.І., 2020. – С. 314-319. 3. Куліш І..М., Королюк Г.О. Особливості підготовки фахівців на сучасному етапі розвитку суспільства. / І.М. Куліш, Г.О. Королюк // Розвиток професіоналізму сучасного педагога в постнекласичній парадигмі. – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Черкаси, 9-10 квітня, 2019. – С. 56-58. 4. Куліш І..М., Королюк Г.О. До проблеми вивчення іноземної мови професійного спрямування як важливої складової професійної підготовки фахівця. / І.М. Куліш, Г.О. Королюк // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – № 1. 2019. – Черкаси, 2019. – С. 55-61. 5. Kulish I. Role of Supporting Schemes for Developing Speaking Skills of Non-Language Students / I. Kulish // Elixir International Journal: Educational Technology. - Elixir Edu. Tech. 92 (2016) 38794-38797 (ISSN: 2229- 712X). 3) Автор понад 80 публікацій (близько 70 з яких – одноосібні), з них - 10 навчальних посібників, 2 методичних. Приклади: 1. Куліш І..М., Королюк Г.О. English for “Health Study” Students. – Навчальний посібник для студентів спеціальності «Здоров’я людини». Видання друге, перероблене. – Черкаси, 2019. – 248 р. – Др. арк.-8,53. 2. Англійська мова для аспірантів

							природничих спеціальностей Укладачі: І.М. Куліш, Г.О. Королюк. – Черкаси, 2019. – 98 с. – Др. арк.5,71. 3. Королюк Г.О., Куліш І.М. English for Students of Ukrainian Philology. – Навчальний посібник. – Черкаси, 2017. – 70 ст. 4. Куліш І.М. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (для студентів заочного відділення спеціальності «Фізична культура» / Куліш І.М. Навчальний посібник // Черкаси: Вид. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 56 ст. 5. Куліш І.М. Англійська мова для магістрантів спеціальності «Державна служба» / І.М. Куліш. Навчальний посібник. // Черкаси: Вид. ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2012. – 45 ст. 4) Пройшла міжнародне стажування. Приклади: 1. 2020 - участь у міжнародному проєкті в межах програми Еразмус+ «Інтегроване навчання змісті та мови у вищій освіті» (Університет Тарту (Естонія). 2. 2020 - стажування за програмою міжнародного професійного розвитку, стажування в рамках Європейського Тижня Освіти 2020 (Університет менеджменту Варни (Болгарія). 3. Пройшла курси “Technology Literacy for Educators – 21st Century Learning Design”, здала екзамен та отримала сертифікат Microsoft Certified Educator. 5) Керівник наукової теми «Іноземна мова професійного спрямування як необхідна складова фахової підготовки майбутніх спеціалістів» (реєстраційний номер

							0121U110844).
15933	Калько Микола Іванович	Професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут української філології та соціальних комунікацій	Диплом доктора наук ДД 007839, виданий 16.12.2009, Диплом кандидата наук КД 030894, виданий 27.02.1991, Атестат доцента ДЦ 002569, виданий 25.01.1995, Атестат професора 12ПР 006661, виданий 14.04.2011	0	Мовна екологія наукового стилю	Викладання курсу «Мовна екологія наукового стилю» ґрунтується, з одного боку, на науковій зацікавленості викладача проблемами мовної екології (в його науковому арсеналі – авторський посібник: Калько М., Калько В., Погрібний І. Мовна екологія академічного повсякдення: словник-довідник. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2019. 356 с.), а з іншого – його громадським навантаженням (голова Комісії з філологічної експертизи ЧНУ ім. Б. Хмельницького). Має наукові фахові та статті в наукометричних базах Scopus/Web of Science за профілем дисципліни: Калько М. І. Характеристика мовленнєвої діяльності русинів у прислів'ях і фразеологізмах. Русин. 2020. № 59. С. 234–252. (у співавторстві з В. В. Калько). Режим доступу: http://journals.tsu.ru/rusin/&journal_page=archive&id=1977&article_id=44264 Автор 3 монографій, 140 наукових статей, співавтор: навчальних посібників – 3; довідник – 1; методичних посібників – 3; розробки курсів з читаних дисциплін – 2. 1. Калько М. І. Сучасна українська літературна мова. Лабораторні роботи з морфології для студентів-заочників спеціальності "Українська мова і література" /М. І Калько, Г. Р Передрій ., Г. М. Мукан. Черкаси: ЧДПІ, 1989. 40 с. 2. Калько М. І. Сучасна українська літературна мова. Лабораторні роботи з морфології для студентів спеціальності "Українська мова і література" / М. І. Калько, Г. М. Мартинова, Г. Р. Передрій. Черкаси:

							Сіяч, 1994. 30 с. 3. Калько М. І. Види мовного розбору. Навчально-методичний посібник з курсу сучасної української літературної мови для студентів факультету української філології / М. І. Калько, Передрій Г.Р., Мартинова Г.І., Шитик Л.В., Шляхова В.В. Черкаси, 1999. 184 с. 4. Калько М. І. Аспектуальність і дієслівна полісемія. Монографія. Черкаси: Брама, 2002. 144 с. 5. Калько М. І. Лінгвістичний аналіз. Практикум: Навчальний посібник / за ред. Г. Р. Передрій; Передрій Г. Р., Мартинова Г.І., Погрібний І. І., Савченко І. С., Шитик Л. В., Шляхова В.В. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. 255 с. 6. Калько М. І. Тестові завдання до вступного випробовування з української мови (для абітурієнтів, які складають фаховий іспит з української мови): навч. пос. / Л.В. Шитик, Т.Г. Бондаренко, В.В. Калько, О.М. Цапок Черкаси: Видав. від ЧНУ, 2006. 198 с. 7. Калько М. І. Аспектуальність: категоризація, класифікація і репрезентація в сучасній українській літературній мові. Монографія. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 2008. 384 с. 8. Калько М. І. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт з української мови : для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів за напрямом підготовки напряму підготовки 0305 “Філологія”, спеціальністю 6.030500 „Українська мова і література” денної та заочної форм навчання / М. І. Калько, В. В. Калько. Черкаси: Видав. від ЧНУ, 2011. 68 с. 9. Калько М. І. Лінгвістичний аналіз. Практикум : навч. посіб. / [М. І. Калько

							та ін.] ; за ред. канд. пед. наук, доц. Г. Р. Передрій. [2-ге вид., допов.]. / М. І. Калько, Передрій Г. Р., Калько В. В., Мартинова Г.І., Погрібний І. І., Савченко І. С., Шитик Л. В., Шляхова В.В.Київ: Академія, 2013. 278 с. 10. Калько М. І. Аспектуальність: категоризація, класифікація і репрезентація в сучасній українській літературній мові: Монографія. Черкаси: Чабаненко Ю., 2013. 488 с. 11. Калько М. І. Вступ до мовознавства. Тести : Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки 6.02030301 «Українська мова і література» / М. І. Калько, В. В. Калько. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 180 с. (у співавторстві В. В. Калько) 12. Калько М. Мовна екологія академічного повсякдення : словник-довідник / М. І. Калько, В. В. Калько, І. І. Погрібний. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2019. 356 с. Член редколегії фахових наукових видань «Вісник Черкаського університету, Серія філологічні науки», «Мовознавчий вісник».Член спеціалізованої вченої ради К 73.053.07 Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького за спеціальністю 10.02.01 – українська мова.
358999	Тараненко Олег Миколайович	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут економіки і права	Диплом спеціаліста, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, рік закінчення: 2007, спеціальність: 030301 Історія, Диплом кандидата наук ДК 065505, виданий 22.04.2011,	9	Інтелектуальна власність	Наявність профільної освіти. Відповідність наукового ступеня та вченого звання. Має науковий інтерес за профілем дисципліни. Має наукові фахові статті та статті в наукометричних базах Scopus/Web of Science за профілем дисципліни: 1. Тараненко О.М. Види торговельних марок // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова.

				Атестат доцента 12ДЦ 045713, виданий 15.12.2015			Серія №18. Економіка і право: зб. наукових праць. – Випуск 16. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – С. 195 – 199. 2. Тараненко О.М. Особливості використання географічних зазначень в Україні // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 1. – С. 232 – 235. 3. Тараненко О.М. “Географічні зазначення“: проблема термінологічної неоднозначності / О. Тараненко // Форум права. – 2012. – .№ 1. – С. 919 – 923 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http//www.nbuv.gov.ua/e-jornals/FP/2012-1/12topmptn.pdf 4. Тараненко О.М. Впровадження інновацій в екологічній політиці України // Митна справа. – 2013. – №1 (85) частина 2, книга 2. – С. 444 – 449. 5. Тараненко О.М. Забезпечення та реалізація екологічних прав громадян в Україні як один із пріоритетних напрямів екологічної політики // Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія Право. Випуск 20. Частина 1. Том 3. – С. 55 – 58. 6. Тараненко О.М. Географічні зазначення як об’єкт цивільно-правових відносин в Україні // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. – № 6(74). – С. 46 – 50. 7. Тараненко О. М., Корновенко С.В. Інтелектуальний капітал та його вплив на розвиток інноваційної економіки // Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». – Випуск (10) 343. – Черкаси, 2015. – С.79 – 84. 8. Тараненко О. М., Корновенко С.В. Технопарки в Україні як елемент інноваційної інфраструктури // Теоретичні і практичні аспекти

							економіки та інтелектуальної власності: Зб. наук. праць. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2014. – Вип. 1(10), Т.2. – С. 44 – 48. 9. Тараненко О.М. Цивільні правовідносини, що виникають у зв'язку з використанням географічних зазначень // Право і суспільство. – 2017. – №2 ч.2. – С. 50 – 54. Автор більше 50 наукових праць (як одноосібних так і в співавторстві), з них – навчальних посібників – 1; методичних посібників – 7. Тараненко О.М. Економіко-правове регулювання інноваційної діяльності в Україні // Інтелектуальна власність. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – 452 с. 1. Тараненко О.М. Економіко-правове регулювання інноваційної діяльності в Україні // Інтелектуальна власність. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – 452 с. 2. Тараненко О.М. Право інтелектуальної власності // Методичні рекомендації для самостійної роботи для студентів заочної форми навчання за ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст» напряму підготовки «Правознавство» (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. С. 393 – 408. 3. Тараненко О.М. Економіка інтелектуальної власності // Методичні рекомендації з самостійної роботи для студентів заочної форми навчання за ОКР «Магістр», напряму підготовки «Інтелектуальна власність» (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014.

							– С. 39 – 51. 4. Тараненко О.М. Інтелектуальна власність в інноваційній сфері // Методичні рекомендації з самостійної роботи для студентів заочної форми навчання за ОКР «Магістр», напряму підготовки «Інтелектуальна власність» (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – С. 140 – 150. 5. Тараненко О.М. Маркетинг інтелектуальної власності // Методичні рекомендації з самостійної роботи для студентів заочної форми навчання за ОКР «Магістр», напряму підготовки «Інтелектуальна власність» (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – С. 170 – 179. 6. Тараненко О.М. Управління інтелектуальною власністю // Методичні рекомендації з самостійної роботи для студентів заочної форми навчання за ОКР «Магістр», напряму підготовки «Інтелектуальна власність» (колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – С. 339 – 348. 7. Тараненко О.М. Управління інноваційними проектами // Методичні рекомендації з самостійної роботи для студентів заочної форми навчання за ОКР «Магістр», напряму підготовки «Інтелектуальна власність» колектив авторів). – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2014. – С. 348 – 355. Член редакційної колегії наукових журналів: – Інтелектуальна власність та кібербезпека: погляд з XXI століття (за матеріалами міжнародної конференції). Учасник наукової теми «Теоретичні та науково-практичні проблеми правового регулювання у сфері інтелектуальної

							власності» (№ держреєстрації 0116U003851).

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	**ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)**	**Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН**	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
ПРН2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері історії та археології на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних наукових проблем. ПРН3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, результатів власної роботи і нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності. ПРН6. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі історії та археології. ПРН10. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення,	☐	Педагогічна практика	активні та інтерактивні методи навчання	звітні матеріали, висновок наукового керівника

форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу. ПРН11. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості результати дослідницької діяльності у сфері історії та археології українською та іноземними мовами в усній та письмовій формі. ПРН12. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження. ПРН13. Демонструвати соціальні навички під час командної роботи, науково-освітньої діяльності, проходження апробації результатів проведених досліджень. ПРН15. Демонструвати навички особистого професійного розвитку, планування власного часу, формування власної кар'єрної траєкторії. ПРН16. Розвивати набуті компетентності у процесі подальшого навчання на засадах самокерування та автономії, виявляти ініціативність у різноманітних видах діяльності.				
ПРН1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері історії та	☐	Історична наука у контексті всесвітньої історії	Лекції, практичні заняття, питання, кейси, есе, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентації, тести.	усне опитування, письмове опитування (експрес-контроль), індивідуальне опитування, виступ аспіранта на занятті, методи практичного контролю, презентації, контрольні роботи, залікове оцінювання

археології. *ПРН2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері історії та археології на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних наукових проблем.* *ПРН3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, результатів власної роботи і нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.* *ПРН4. Демонструвати грунтове розуміння методологічних принципів і сучасних методик наукового історичного дослідження, зокрема з застосуванням новітніх інформаційних технологій.* *ПРН5. Здійснювати самостійний науковий пошук, відбір і обробку наукової інформації та емпіричних даних відносно фундаментальних досліджень у межах історичної науки.* *ПРН6. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі історії та археології.* *ПРН8. Орієнтуватися та вміло застосовувати як загальнонаукові,*					

так і спеціальні методи наукових досліджень у галузі історії та археології. *ПРН9. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері історії та археології.* *ПРН11. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості результати дослідницької діяльності у сфері історії та археології українською та іноземними мовами в усній та письмовій формі.* *ПРН12. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.* *ПРН14. Презентувати результати власних наукових досліджень у фахових публікаціях українських і закордонних видань, зокрема внесених до наукометричних баз.*				
ПРН4. Демонструвати ґрунтове розуміння методологічних принципів і сучасних методик наукового історичного дослідження, зокрема з застосуванням новітніх інформаційних технологій. *ПРН5. Здійснювати самостійний науковий пошук, відбір і обробку наукової інформації та емпіричних даних відносно фундаментальних досліджень у межах історичної науки.*	☐	Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях	Словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, самостійна робота, інтерактивні методи, заняття з елементами дистанційного навчання.	усне опитування, письмове опитування (експрес-контроль), індивідуальне опитування, виступ аспіранта на занятті, методи практичного контролю, презентації, контрольні роботи, залікове оцінювання

ПРН9. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері історії та археології. *ПРН10. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.* *ПРН13. Демонструвати соціальні навички під час командної роботи, науково-освітньої діяльності, проходження апробації результатів проведених досліджень.* *ПРН14. Презентувати результати власних наукових досліджень у фахових публікаціях українських і закордонних видань, зокрема внесених до наукометричних баз.* *ПРН16. Розвивати набуті компетентності у процесі подальшого навчання на засадах самокерування та автономії, виявляти ініціативність у різноманітних видах діяльності.*				
ПРН2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері історії та археології на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних наукових проблем. *ПРН3. Демонструвати навички самостійного виконання*	☐	Інтелектуальна власність	Лекції, практичні заняття, питання для обговорення, вправи, тести, презентації, кейси	усне опитування, письмове опитування (експрес-контроль), індивідуальне опитування, виступ аспіранта на занятті, методи практичного контролю, презентації, контрольні роботи, залікове оцінювання

наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, результатів власної роботи і нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності. *ПРН10. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.* *ПРН12. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.* *ПРН16. Розвивати набуті компетентності у процесі подальшого навчання на засадах самокерування та автономії, виявляти ініціативність у різноманітних видах діяльності.*				
ПРН9. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері історії та археології. *ПРН11. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості результати дослідницької діяльності у сфері історії та археології українською та іноземними мовами в усній та письмовій формі.* *ПРН14. Презентувати результати власних наукових*	☐	Мовна екологія наукового стилю	Лекції, практичні заняття, питання для обговорення, вправи, тести, презентації, кейси	усне опитування, письмове опитування (експрес-контроль), індивідуальне опитування, виступ аспіранта на занятті, методи практичного контролю, презентації, контрольні роботи, залікове оцінювання

досліджень у фахових публікаціях українських і закордонних видань, зокрема внесених до наукометричних баз. *ПРН15. Демонструвати навички особистого професійного розвитку, планування власного часу, формування власної кар'єрної траєкторії.* *ПРН16. Розвивати набуті компетентності у процесі подальшого навчання на засадах самокерування та автономії, виявляти ініціативність у різноманітних видах діяльності.*				
ПРН1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері історії та археології. *ПРН2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері історії та археології на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних наукових проблем.* *ПРН3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, результатів власної роботи і нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.* *ПРН4. Демонструвати грунтове розуміння*	☐	Філософія і культура наукового мислення	Лекції, семінарські заняття, питання, обговорення, кейси, тести, дискусії.	Поточне опитування та поточне тестування; бліц-опитування; оцінювання активності під час лекційних та семінарських занять; оцінки за опрацювання першоджерел; оцінки за реферати, повідомлення та презентації, підготовлені до занять, оцінки за виконання інтерактивних методів; оцінка за підсумковий контроль (тести та письмове завдання).

методологічних принципів і сучасних методик наукового історичного дослідження, зокрема з застосуванням новітніх інформаційних технологій. *ПРН6. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі історії та археології.* *ПРН8. Орієнтуватися та вміло застосовувати як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукових досліджень у галузі історії та археології.*				
ПРН9. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері історії та археології. *ПРН11. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості результати дослідницької діяльності у сфері історії та археології українською та іноземними мовами в усній та письмовій формі.* *ПРН13. Демонструвати соціальні навички під час командної роботи, науково-освітньої діяльності, проходження апробації результатів проведених досліджень.* *ПРН14. Презентувати результати*	☐	Іноземна мова	Лекції, практичні заняття, складання бібліографічних описів, написання зразків наукового дослідження (доповіді, тез, статті, резюме), підготовка професійного резюме (індивідуальне завдання)	Поточне опитування та поточне тестування; бліц-опитування; оцінювання активності під час лекційних та семінарських занять; оцінки за опрацювання першоджерел; оцінки за реферати, повідомлення та презентації, підготовлені до занять, оцінки за виконання інтерактивних методів; оцінка за підсумковий контроль (тести та письмове завдання).

власних наукових досліджень у фахових публікаціях українських і закордонних видань, зокрема внесених до наукометричних баз.				